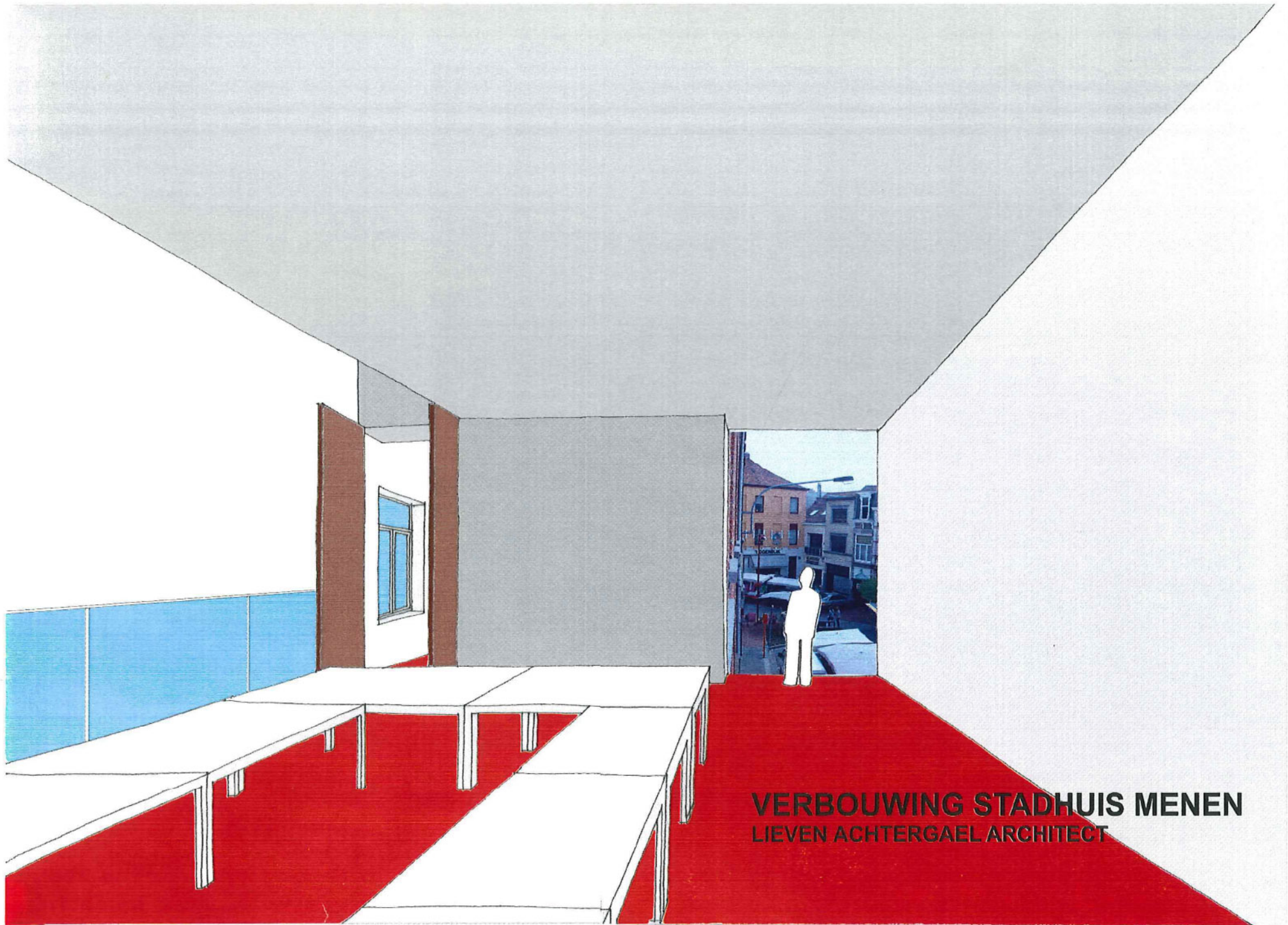

VERBOUWING STADHUIS MENEN
LIEVEN ACHTERGAEL ARCHITECT

Stadhuis Menen
Ontwerpopdracht
dinsdag 23 april 2002

Inleiding

Het ontwerp van de renovatie, restauratie en nieuwbouw van het stadhuis Menen is een continue evenwichtsoefening waarbij naast het functionele en het exacte rekening wordt gehouden met zijn historische waarde en ligging en er voortdurend gezocht wordt naar de passende sfeer, identiteit en materialiteit die deze overheidsinstelling vereist

Dankzij zijn strategische locatie, zijn eigennuttige behuizing in het hart van de stad, heeft het gebouw alles in zich om een cruciale rol te vervullen in het stedelijk leven

Een hedendaags stadhuis bestaat uit een heldere en begrijpbare structuur die haar publiek ontvangt in een serene kader. Het is open en ontvankelijk en vervult anderzijds zijn protocollaire taak en zijn bestuursfunctie.

Het is ook een huis om te werken, heeft een evidente logica voor personeel en leden en het biedt specifieke aangename plekken voor interactie, licht en zicht, en gemeenschappelijke ruimtes die centraal bereikbaar, herkenbaar en ontspannend zijn

Inhoud:

0. Inleiding

1. Ambities

2. Bestaande toestand

3. analyse zonering-ontsluiting

4. ontwerp

4.1 publieke snede

4.2 protocol-diensten

4.3 heldere ontsluiting

4.4 flexibiliteit diensten

4.5 relaties binnenkoer

4.6 openbaar domein

4.7 nieuwbouwwolume

4.8 zoneringsplannen

4.9 plannen-gevels-snedes

5. historische herwaardering

6. kunstintegratie

7. materialen, technieken, constructie

8. brandveiligheid

9. kostenraming

10. projectteam

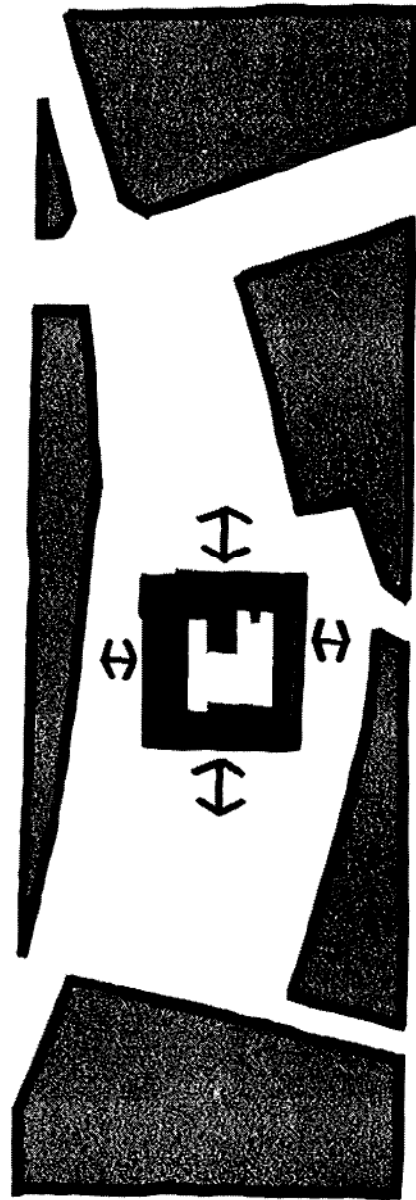
1.Ambities

Ambities

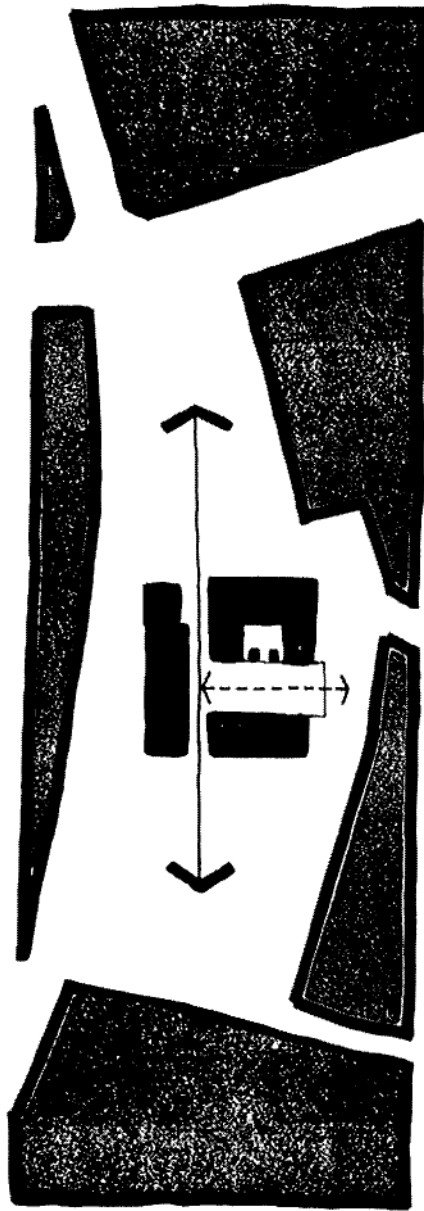
- Een duidelijke architectuur creëren die de ingrepen in het gebouw beperken en de ziel van de instelling weergeeft en in overeenstemming brengt met een goede toegankelijkheid voor het publiek.
- Minimale interventie met maximaal effect in de bestaande stedelijke en historische structuur
- Algemene reorganisatie van de diensten, een verbeterde toegankelijkheid ook voor andersvaliden Een eenduidige entree en circulatie, waardoor een verbeterde orientatie mogelijk wordt in het gebouw
- Het programma omzetten in een duidelijke flexibele en eenvoudige structuur
- De bouwkost beperken door behoud van bestaande structuren en gebouwen en daardoor de ingreep beperken
- Het creëren van hoge kwaliteit aan werkcondities voor het personeel
- Detaillering verzorgen en afstemmen op het totale ontwerp zodat eenheid primeert
- Geïntegreerde kunst die het totale project mee ondersteunt en samenwerkt met de architectuur en er zich niet van distantieert

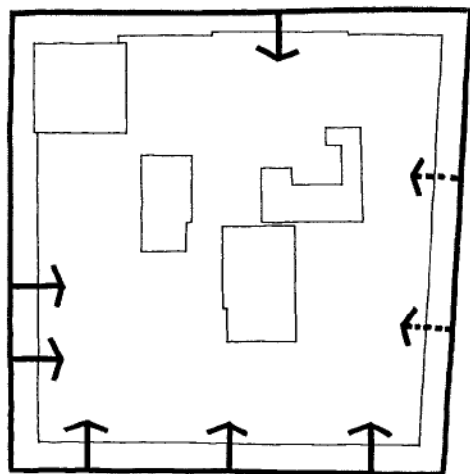
2.bestaaende toestand

bestaaende stedenbouwkundige relaties

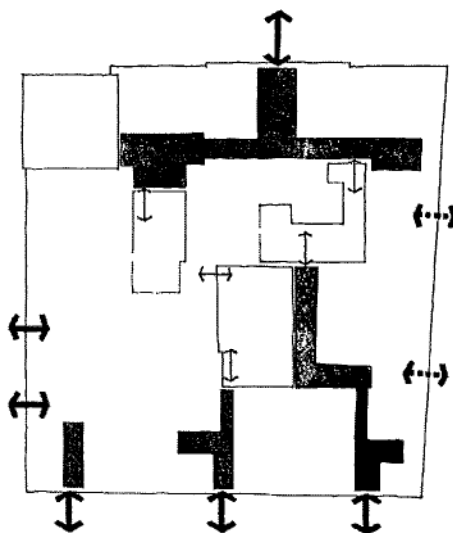

gewenste stedenbouwkundige relaties

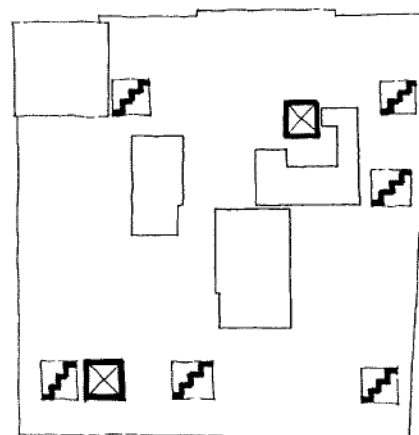

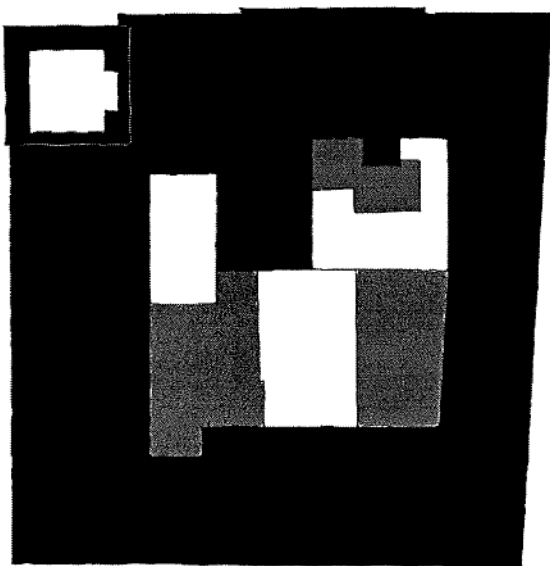
bestaande toegangen

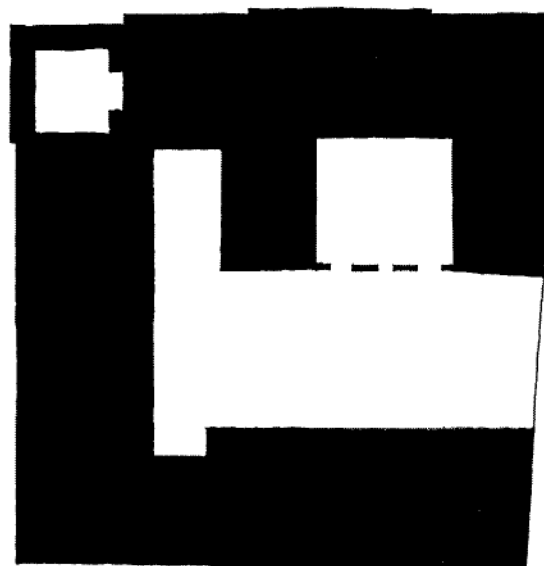
bestaand interne circulatie

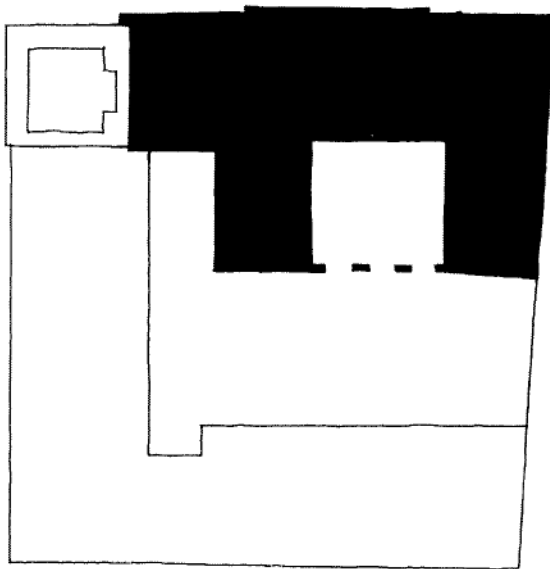
bestaand verticale circulatie

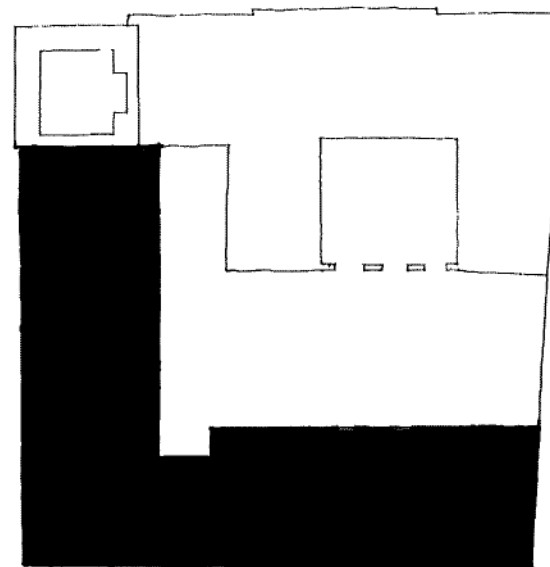
bestaand bouwenvelophe

behouden bouwenvelophe

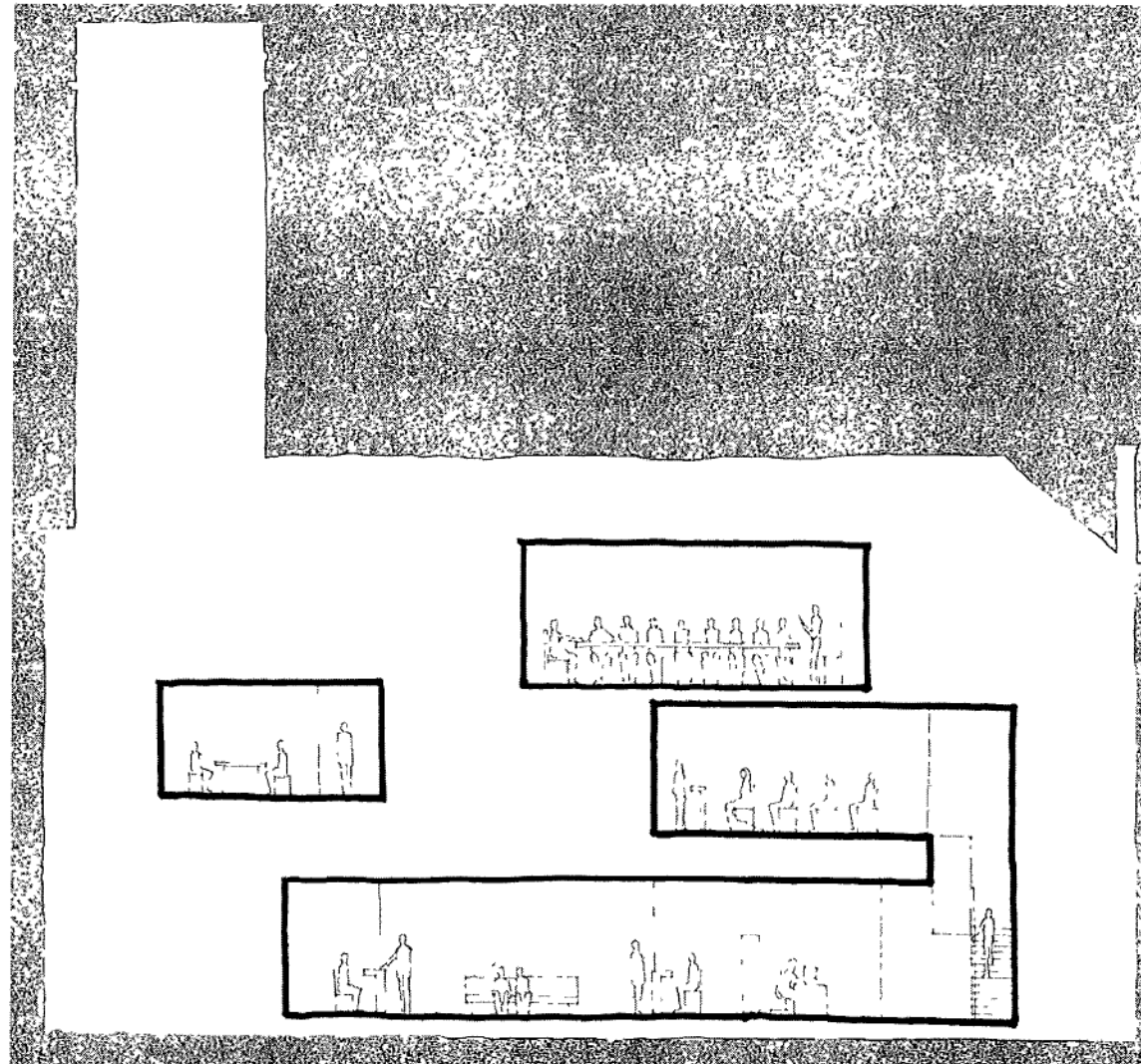
18de eeuwse vleugel

19de eeuwse vleugel

3.analyse zonering- ontsluiting

publieke snede stadhuis klassiek schema

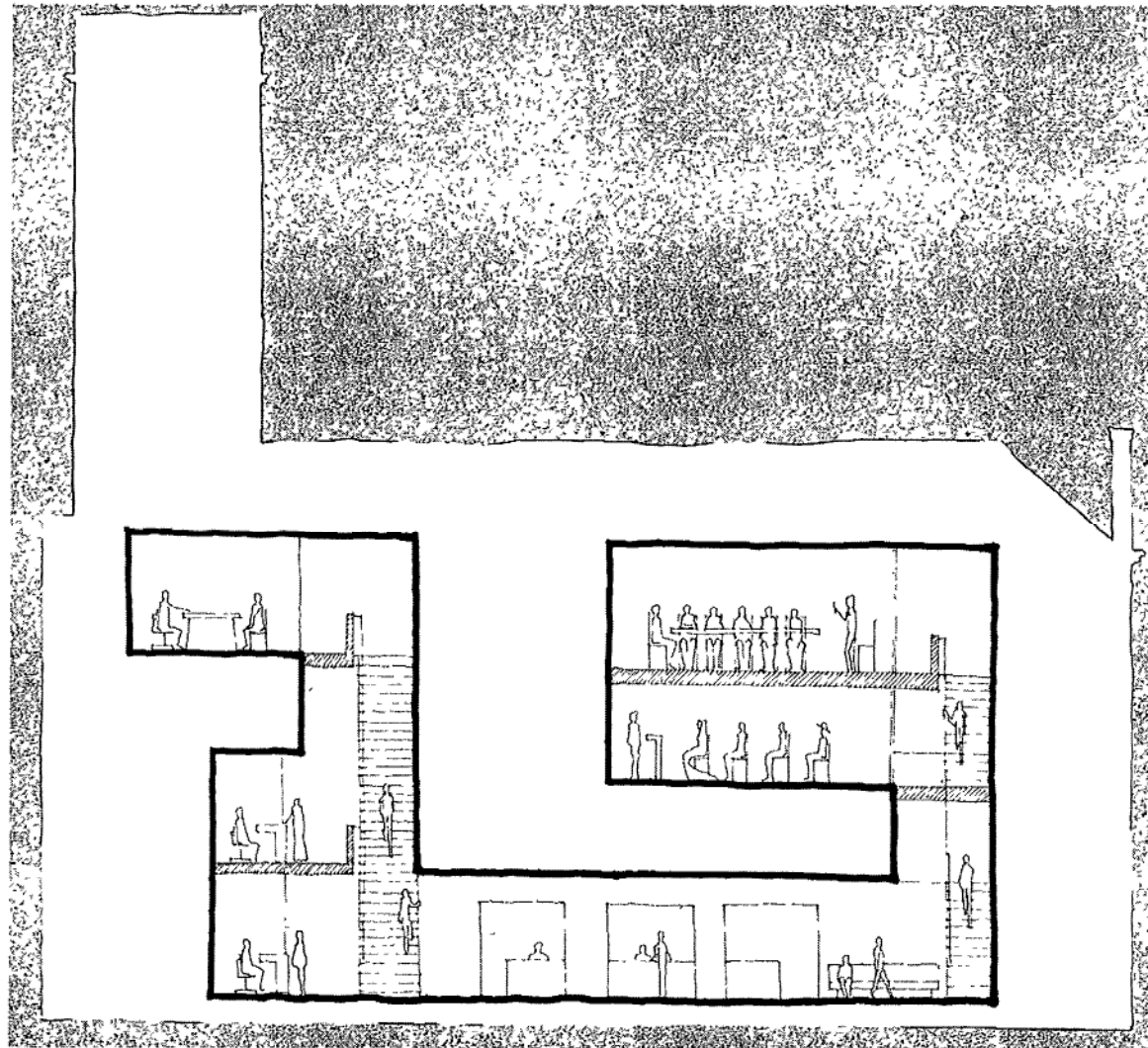

PROTOCOLAIR

LAGE DREMPEL

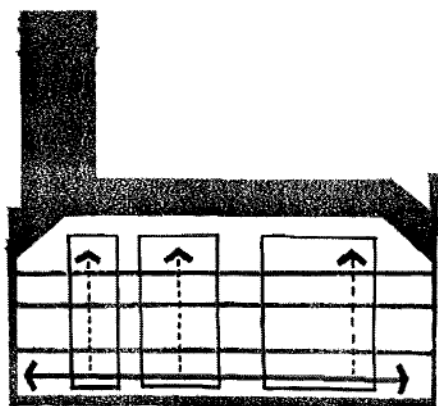
PUBLIEK-INTERN

publieke snede stadhuis. voorgesteld schema

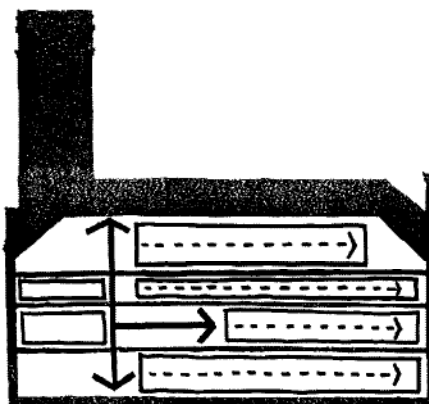
LAGE DREMPEL

PROTOCOLAIR

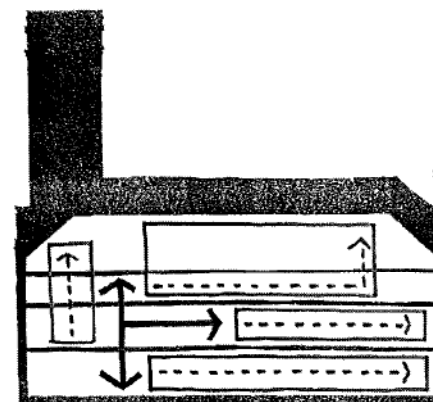
optie 1
verticale verdeling diensten

- veel circulatie → ruimteverlies
- Geen link tussen diensten
- Publieke herleid tot gelijkvloers
- Geen flexibiliteit

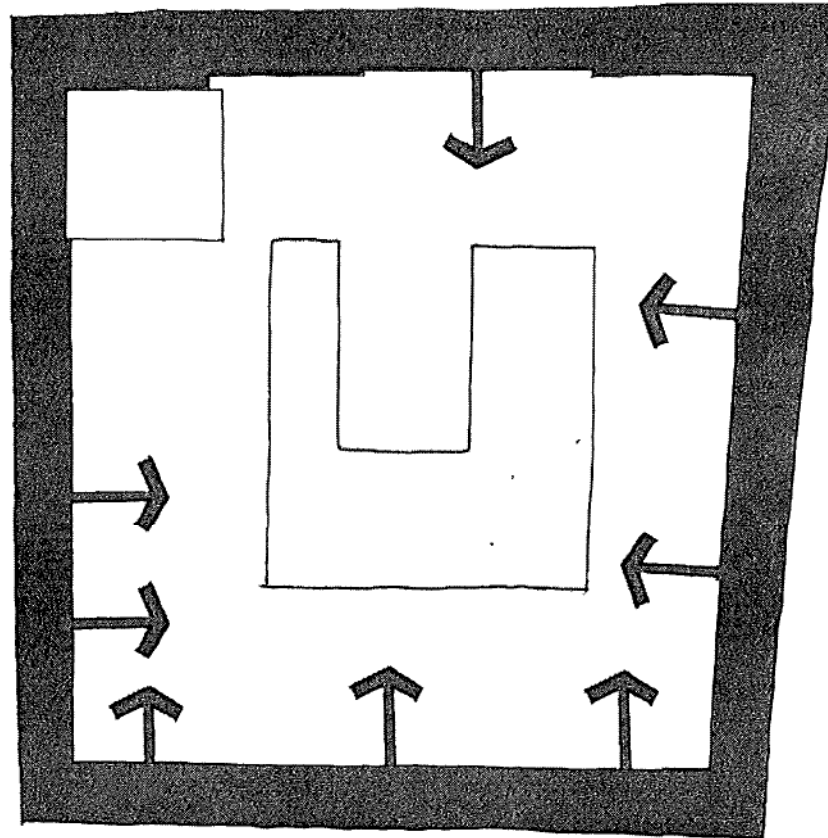
optie 2:
horizontale verdeling diensten

- Centrale verticale circulatie
- Flexibele zonering
- Publieke snede
(gebouw volledig toegankelijk)

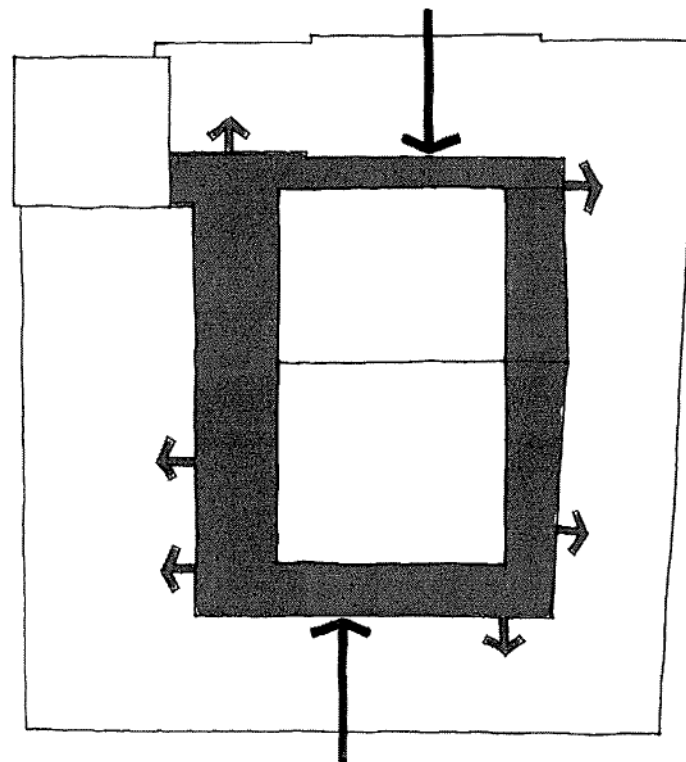
optie 3
Combinatie

- Helderheid voor publiek in gedrang
- Flexibele invulling vermindert

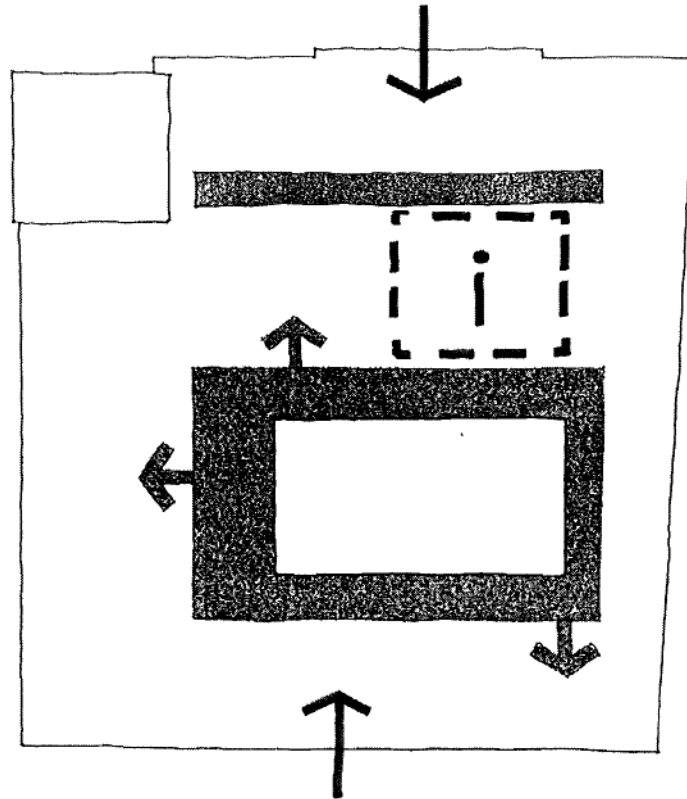
ontsluitingsoptie 1: permeabele gevel

- + Herkenbaarheid
Oriëntering
- Grote afstanden
Herkenbaarheid buitenschil
Buiten bouwvolume

ontsluitingsoptie 2 binnenring

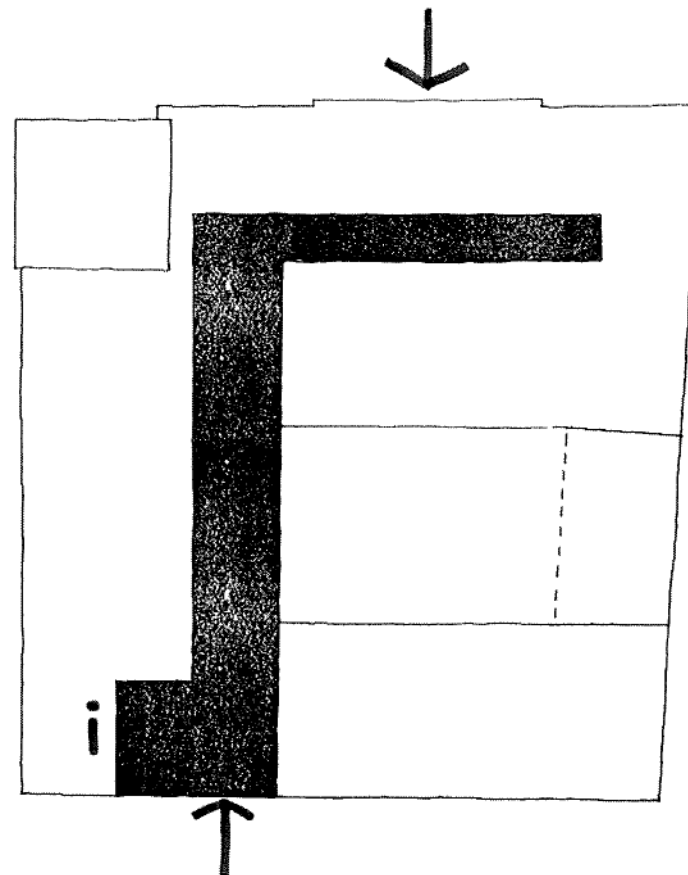
- + Beperken loopafstand
Oriëntering
- Gelijke sferen circulatie
Dichtbouwen binnenkoer

ontsluitingsoptie 3 centraal onthaal tussen protocolair en diensten

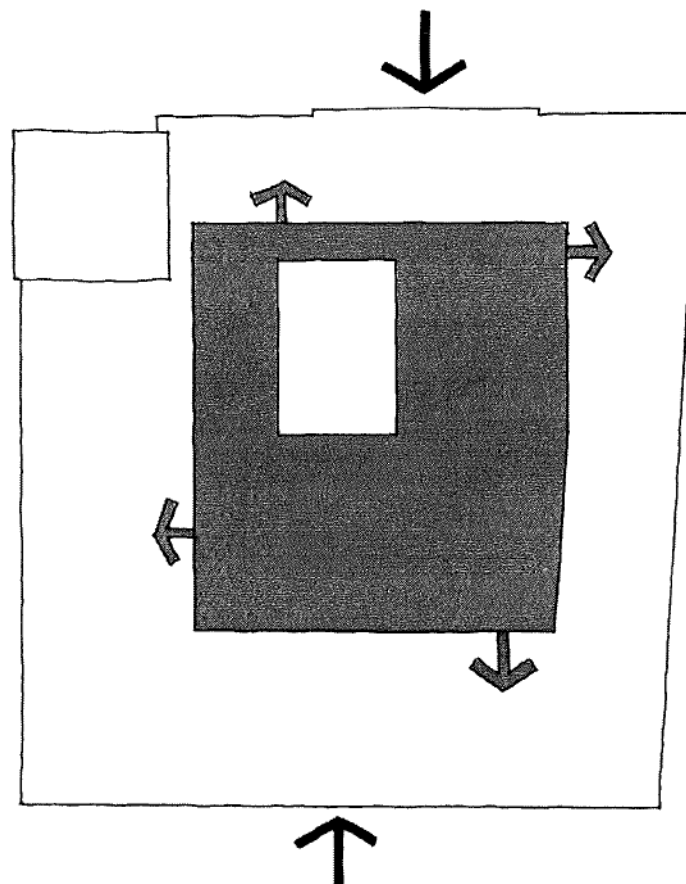
+ Opsplitsing drempelwaarde
Verschillende sferen

- Oriëntering
2 niet verbonden toegangen

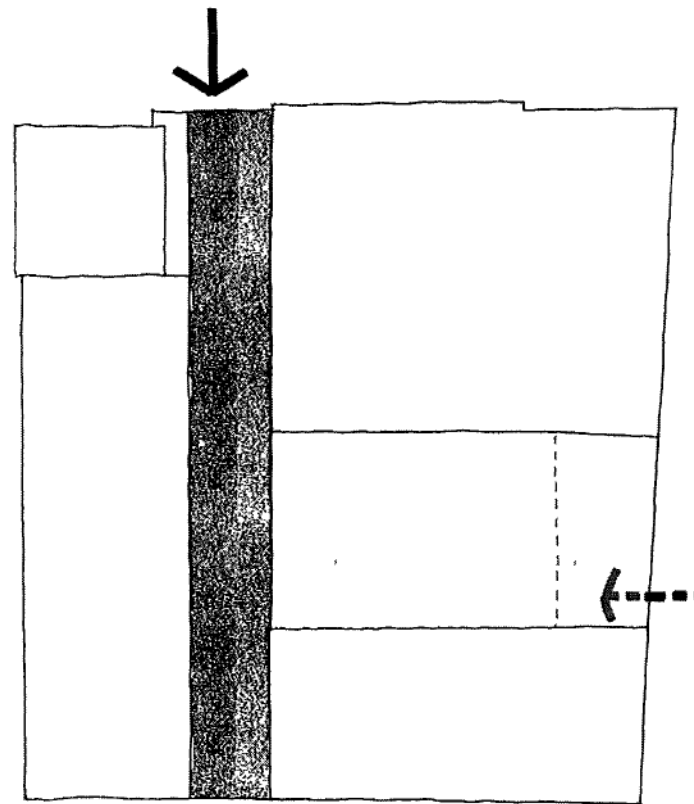
ontsluitingsoptie 4: scheiding protocolair-publiek

- + Beperkte circulatie
- Verbinding toegangen
- Oriëntatie
- Toegangen verschillende sferen

ontsluitingsoptie 5 overdekte binnenkoer

- + Concentratie circulatie
Oriëntering
- Karakter binnenkoer weg
Vermelten van bouwdelen

ontsluitingsoptie 6: publieksas

- + Eenduige circulatie
- Verbinding met pleinen
- Oriëntering
- Binnenkoer behouden

Ontwerp

De structuur van het gebouw, de stedenbouwkundige toestand en het programma werden onderzocht aan de hand van diverse mogelijke scenario's. De verdere verfijning en uitwerking van het gezamenlijk gekozen concept resulteerden in een schets.

De intrigerende en specifieke kwaliteit van het geheimvolle, weerbarstige en gesloten karakter van de bestaande gebouwen en de binnenplaats wordt bewaard en ingezet als waardevol vertrekpunt. Een eenvoudige ingreep zorgt voor de noodzakelijke verduidelijking van de toegang en voor een suggestie van permeabiliteit. Een door een luifel afgescheiden gedeelte van het parking wordt een zelfstandig element. Hoewel zelf onnadrukkelijk aanwezig verleent het de mooie open ruimte van het plein een nieuwe, opgewaardeerde status.

De inbreng de centrale publieksas structureert het hele complex, het vormt de toegang en verbinding tussen de bestaande gebouvvolumes, kantoren en de protocollaire 18^e eeuwse vleugel en centraliseert alle verbindingen.

De open binnenkoer wordt een rust- en referentiepunt en wordt als waardevol element opgenomen in de buitencirculatie.

De open ruimte biedt een ontluchting aan de zijde van de poststraat en toont het gebouw waar het voorheen het minst aanwezig was.

De bestaande gebouwen worden bouwtechnisch gerenoveerd en waar nodig aangevuld met klimaatregeling. De strategische plaatsing van liften, trappen en hellingen maakt alle niveaus toegankelijk voor mindervaliden.

Van de bestaande 18^e eeuwse vleugel wordt de oorspronkelijke toestand hersteld. Er ontstaat een interessante variatie van kwalitatieve ruimten met natuurlijk licht.

In de dakverdieping worden openluchtkamers ingebracht die het nodige licht binnenbrengen in de kantoorruimtes.

Circulatie

Na uitgebreid onderzoek naar de mogelijke circulatiepatronen in het gebouw bleek een strak schema met een visueel rechtlijnige circulatie de beste oplossing. Het verduidelijkt de orientatie in het gebouw en verbindt het marktplein met de Groentenmarkt doorheen het gebouw.

De inbreng van een centrale en helder circulatie patroon is essentieel in het bouwpatroon.

Toegangen

Door het doorbreken van de klassieke symmetrische pleingevels kondigt de nieuwe toegang en hoofdcirculatie zich aan. De nieuwe ingangen krijgen daardoor een ander statuut en drempelwaarde. Het gebouw verbindt de twee markten doorheen het gebouw.

De bestaande voordeur blijft de toegang voor protocollaire en feestelijke gelegenheden.

Openingen

De niet originele openingen in de gevels worden ingevuld met aangepaste ramen volgens de noden van de achtergelegen ruimtes. Op deze manier ontstaat een soort ceintuur rondom het gebouw met een gelijke aanpak van openingen die de 4 gevels bindt.

Pleinen

De invulling en de aanleg van het marktplein staat in schril contrast met de groentenmarkt die ingevuld is met parkeerplaatsen.

Een functionele filter tussen de parking en het stadhuis is een dankbaar element om beiden te verbinden.

Onder deze luifel kunnen fietsen, busstopplaats, parkeerautomaten geplaatst worden.

Het Belfort

Het Belfort wordt toegankelijk gemaakt vanuit de publieksas waardoor ook dit bouwdeel maximaal geïntegreerd wordt met het stadhuis. Van hieruit worden ook de publiek toegankelijke ondergrondse ruimte ontsloten die ook toegang geven naar de schuilkelders onder de markt.
De toren wordt gerestaureerd en hersteld.

De raadzaal

De raadzaal is vanwege de gevraagde oppervlakte en de daarbij horende verhouding niet te integreren in de bestaande bouwvolumes. Er werd geopteerd deze op de plaats van de af te breken Waag te voorzien op verdiepinghoogte.

Op deze manier wordt dit belangrijk deel van het gebouw uit het gesloten volume van de 18^E eeuwse vleugel geschoven en krijgt daardoor een totaal ander belang.

De opbouw van dit volume toont in doorsnede een eenvoudig enveloppe systeem dat toelaat zijdelingse zichten toe te laten naar de markt en de parking en anderzijds een indirect licht in tegenovergestelde wand van de zaal.

De eerder gesloten noord en zuidgevel beletten inkijk en benadrukken het belang van deze ruimte.

Feestzaal

De feestzaal bevindt zich op het gelijkvloers in de ingenomen buitenruimte. Door zijn ligging is het zeer publiek toegankelijk en kan tevens de binnenkoer worden gebruikt.

Administratie

De administratie bevindt zich in de 18^e eeuwse vleugel waardoor het maximaal publiek toegankelijk is. Het krijgt licht van enerzijds de straatgevels en anderzijds via de publieksgang.

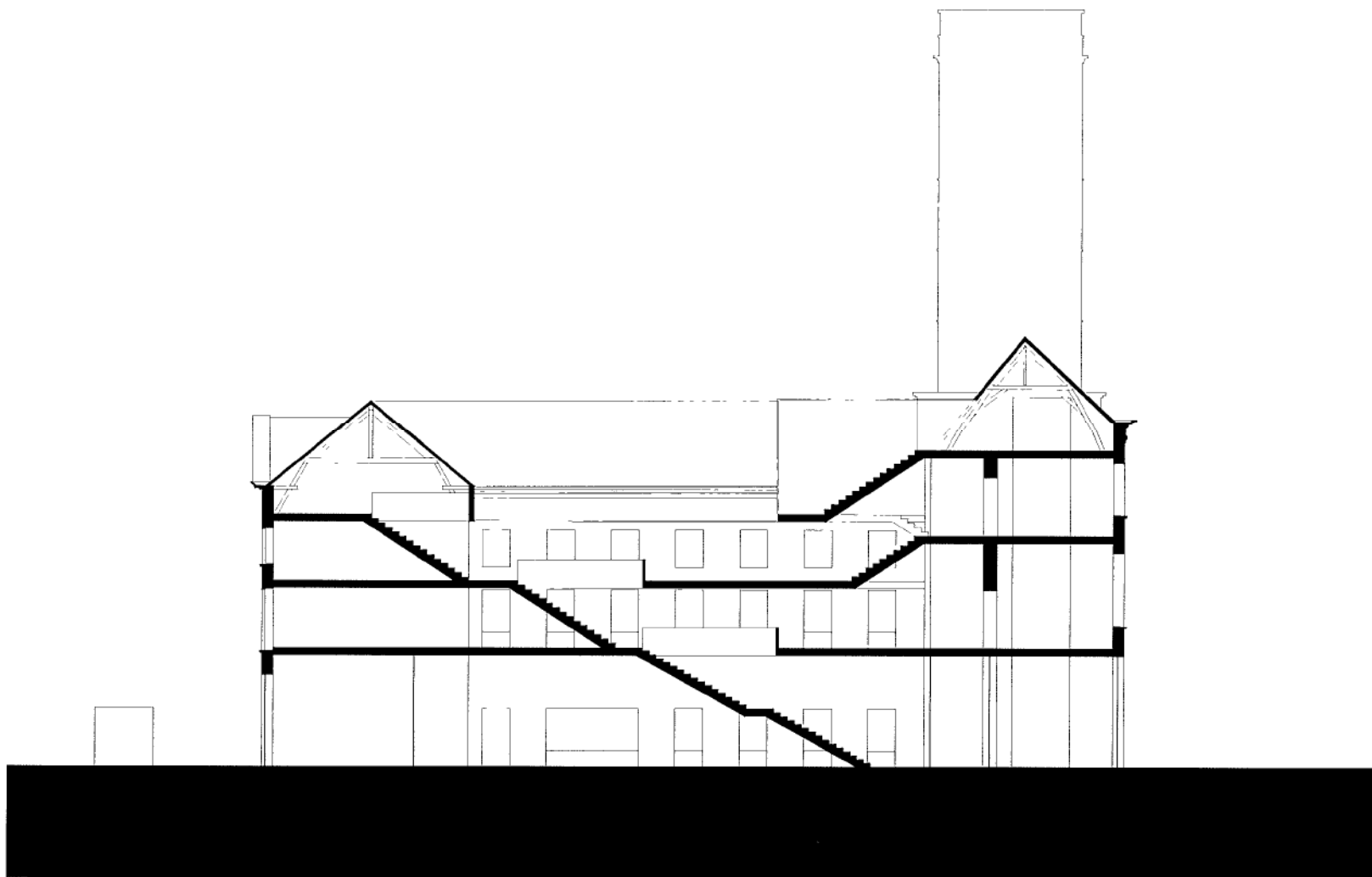
Conciergewoning

De conciergewoning bevindt zich op de hoek van de Groentenmarkt en de Poststraat. De woning heeft een eigen toegang via de groentenmarkt.

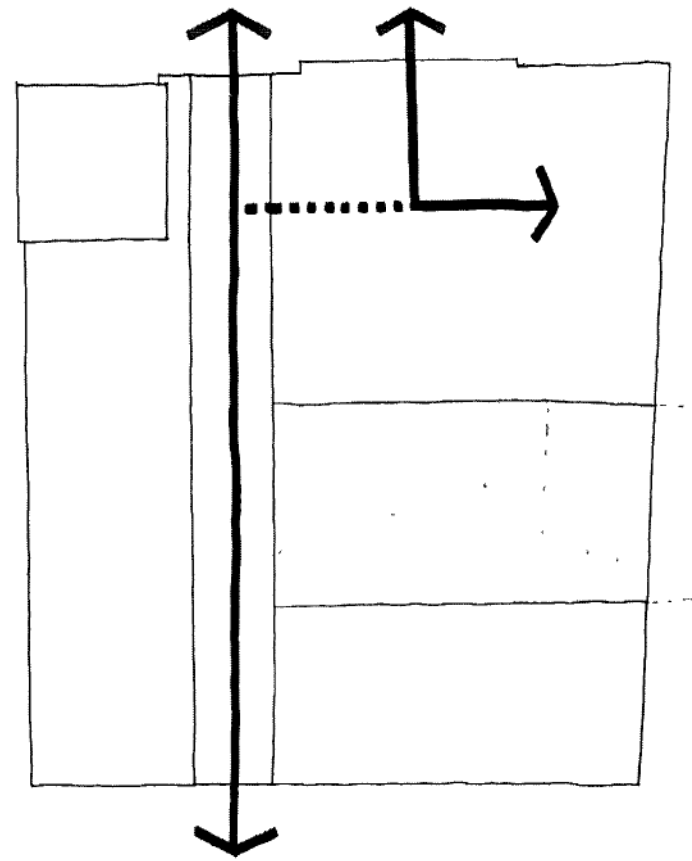
Op de eerste verdieping is de woning verbonden met het stadhuis via een interne verbinding.

Op de zolderverdieping is het mogelijk een terras te maken zoals de openluchtkamers in de 18^e eeuwse vleugel.

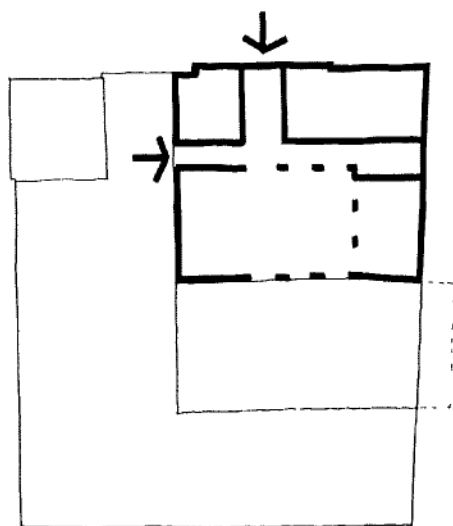
4.1 PUBLIEKE SNEDE

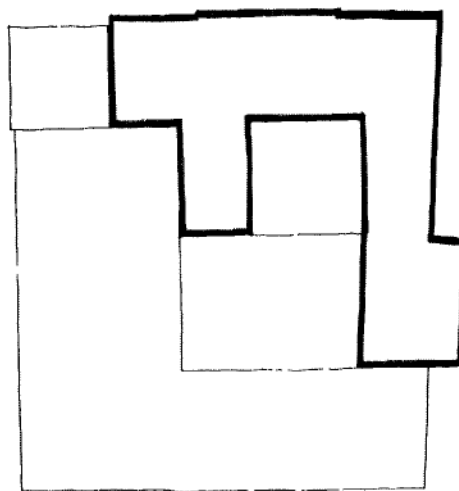
4.2 ARTICULATIE PROTOCOLAIR-BESTUURLIJKE SFEER T.O.V. ADMIN-DIENSTEN SFEER

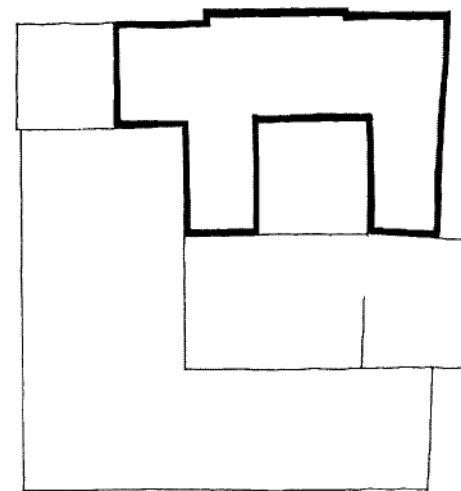
Publieksas - protocolaire toegang

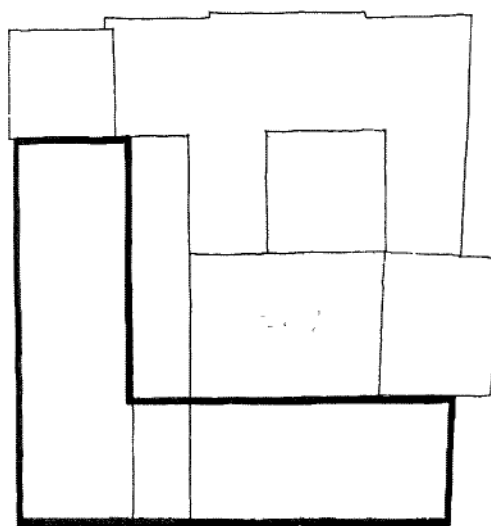
Protocolair gelijkvloers

Protocolair - bestuurlijk +1

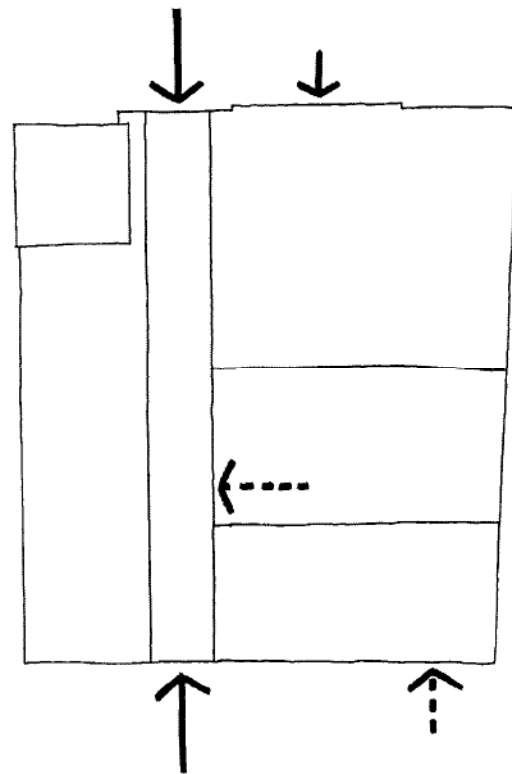

Protocolair - bestuurlijk +1

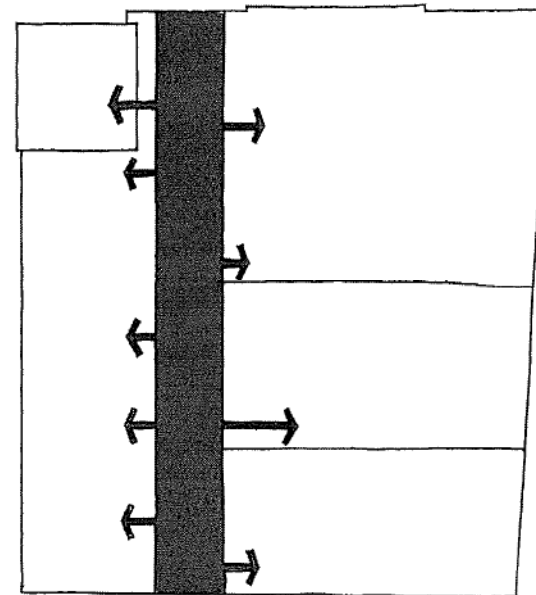

Diensten

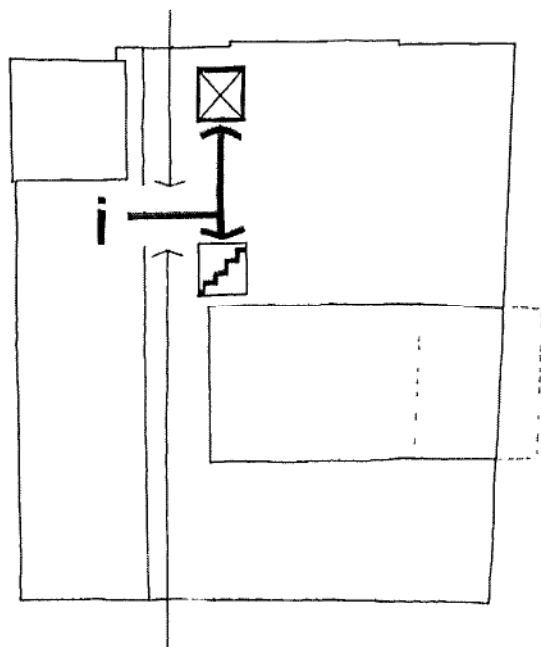
4.3 HELDERE ONTSLUITING

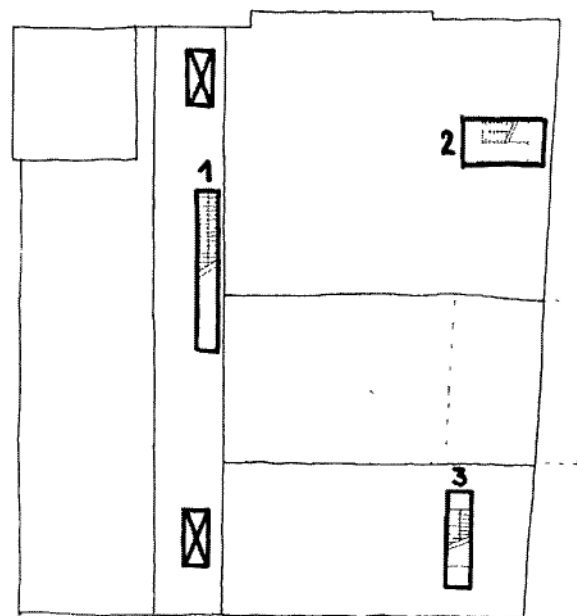
Toegangen

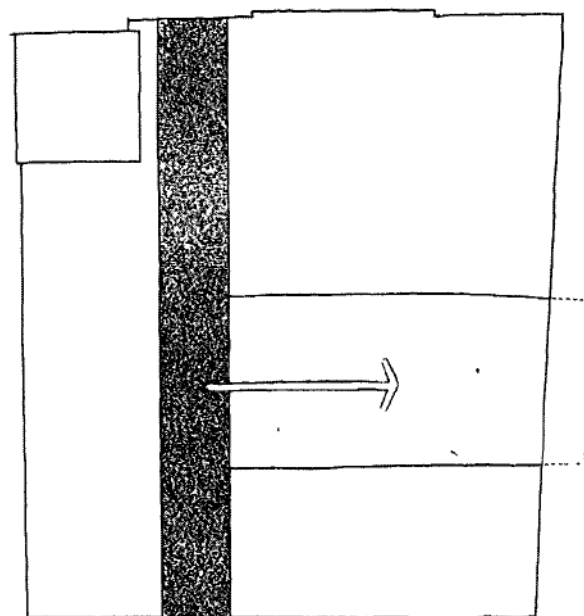
Verdeling Publieksas

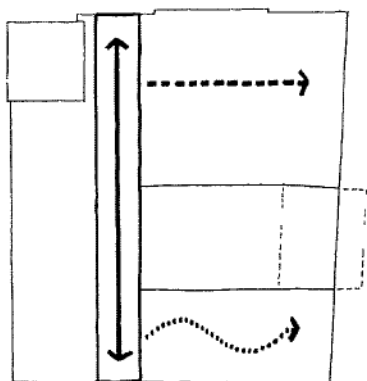
Centraal onthaal

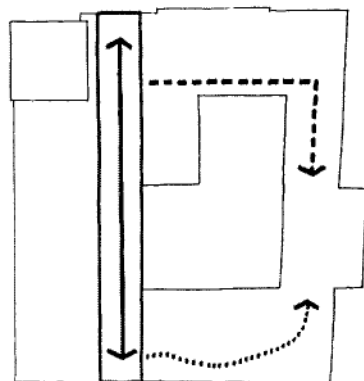
Vertikale circulaties
 Trap 1 . publiek - diensten
 Trap 2 . protocol - bestuur
 Trap 3 intern

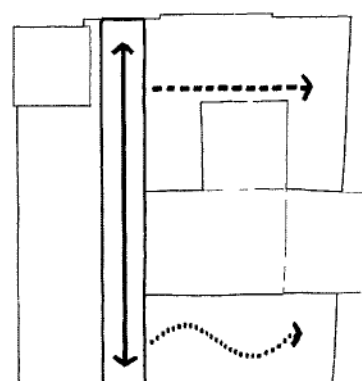
Visuele relatie vanuit publieksas

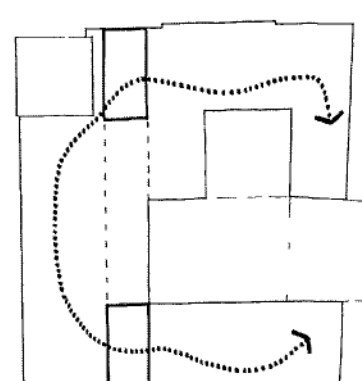
Circulatie 0

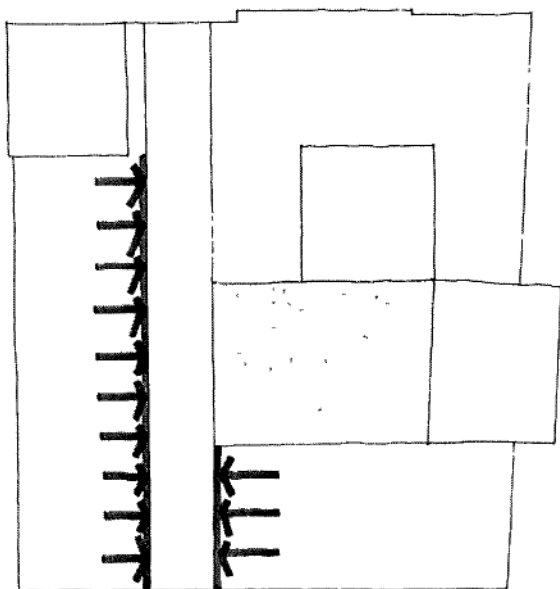
Circulatie +1

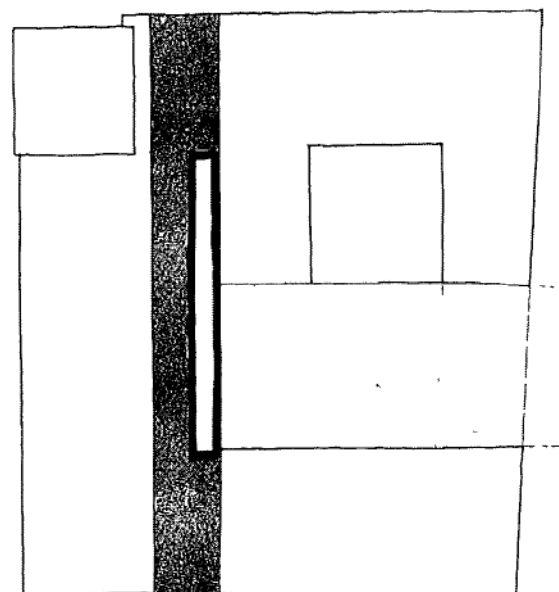
Circulatie +2

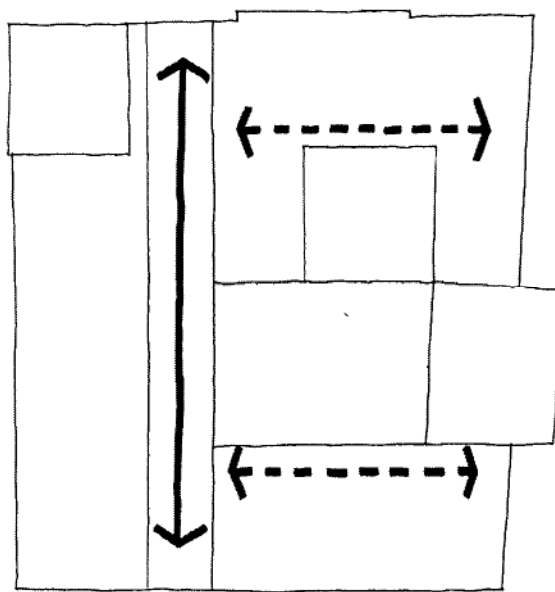
Circulatie +3

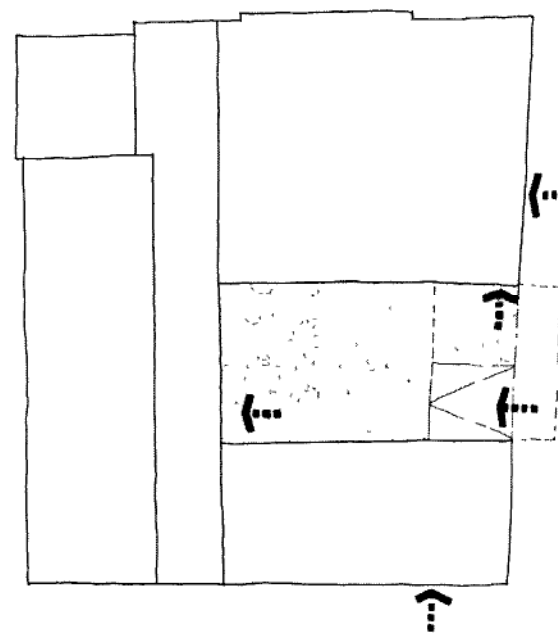
Publiek raakvlak publieksas

Wachtzone - circulatie

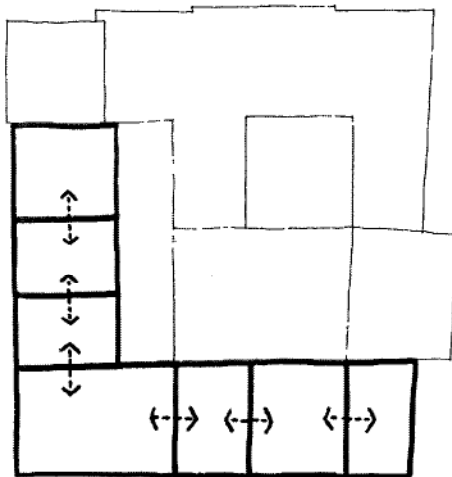

Hoofdcirculatie – nevecirculatie

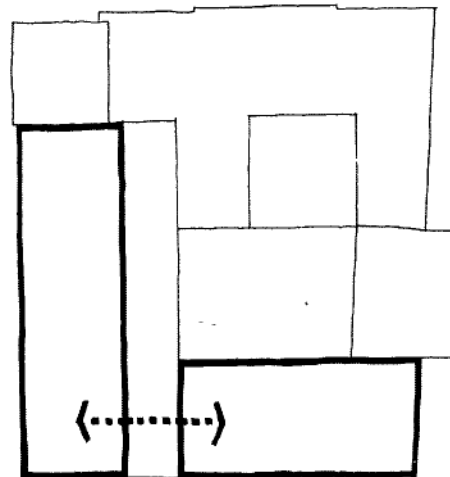

Leveringen, personeel, conciërge

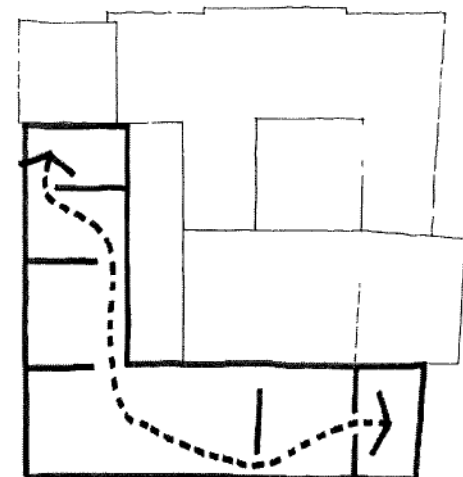
4.4 Flexibiliteit Diensten (19E vleugel)

Bestaande toestand

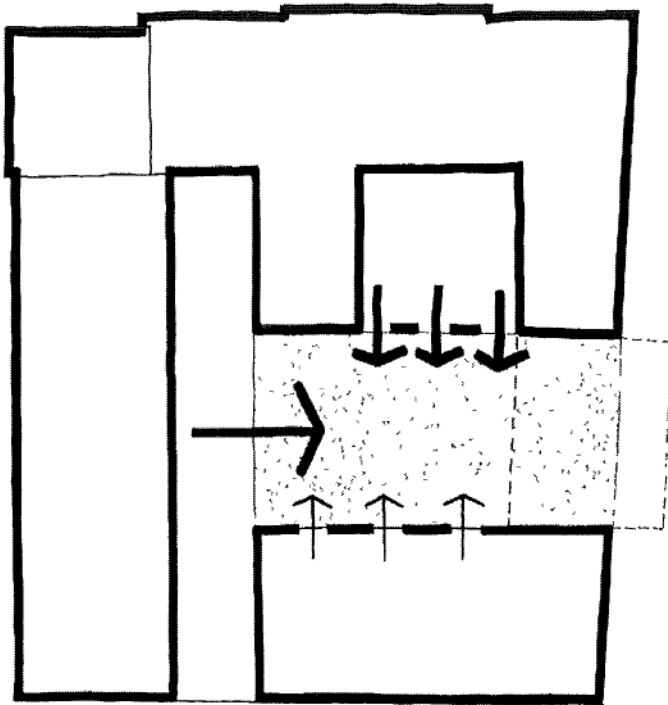

2 Eenheden
(onder te verdelen door
ontsluiting publieksas)

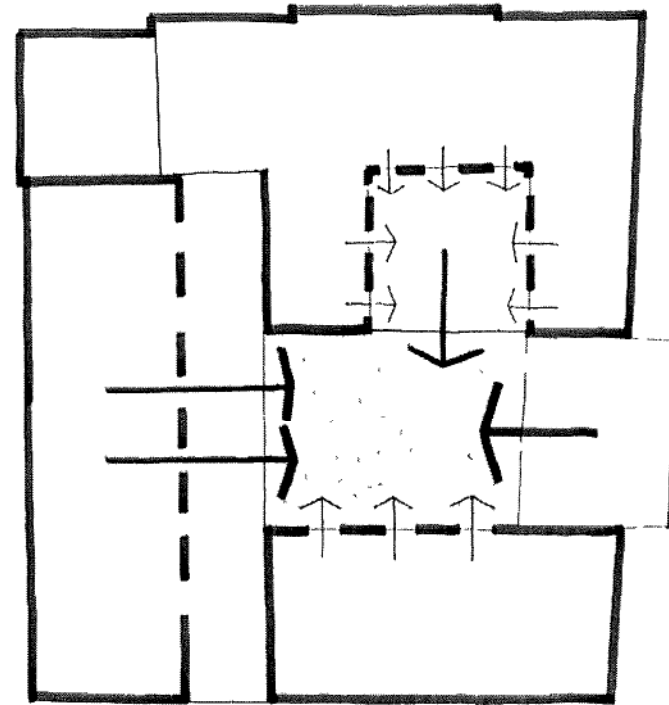

Continue dienst

4.5 Relaties binnenkoer

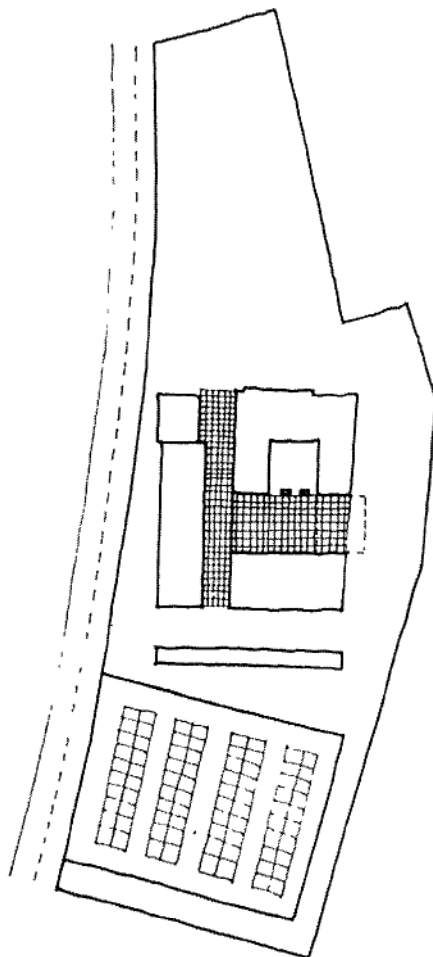

Geljkvloers

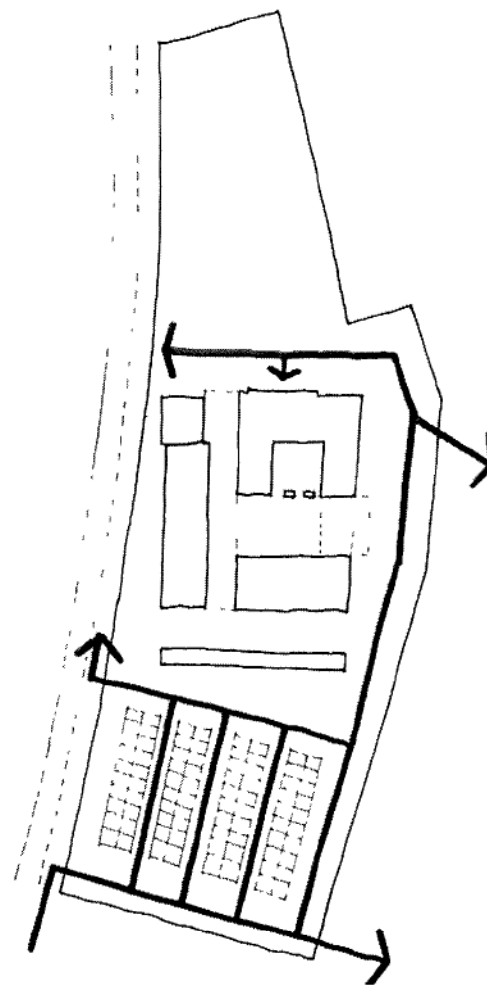

Verdiepingen

4.6 Openbaar domein

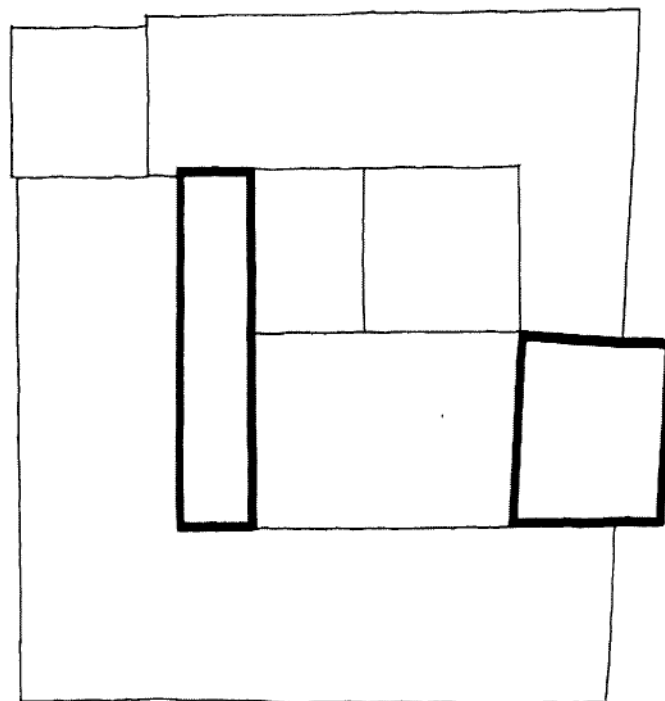

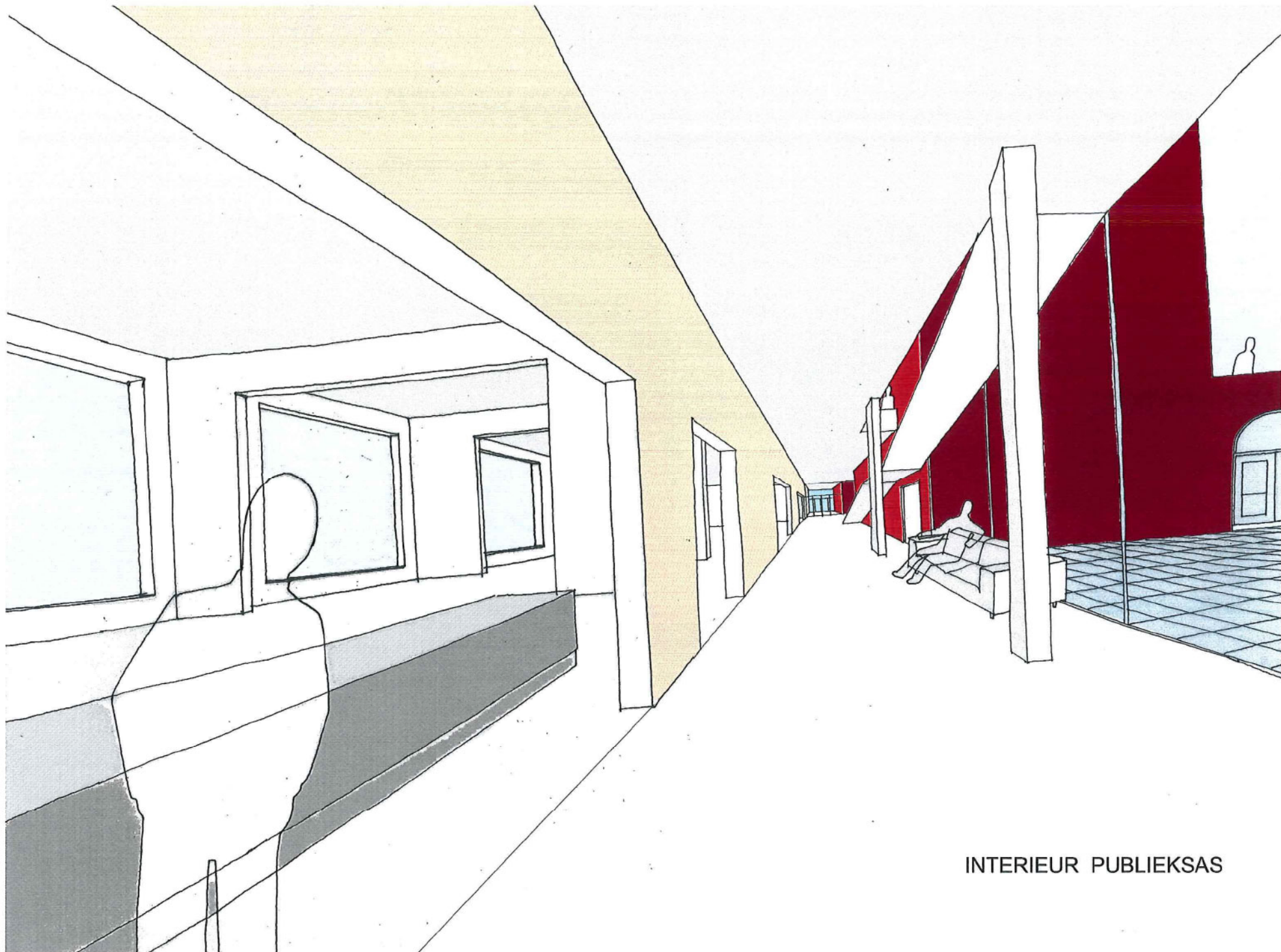
Voorzone a. Groentenmarkt

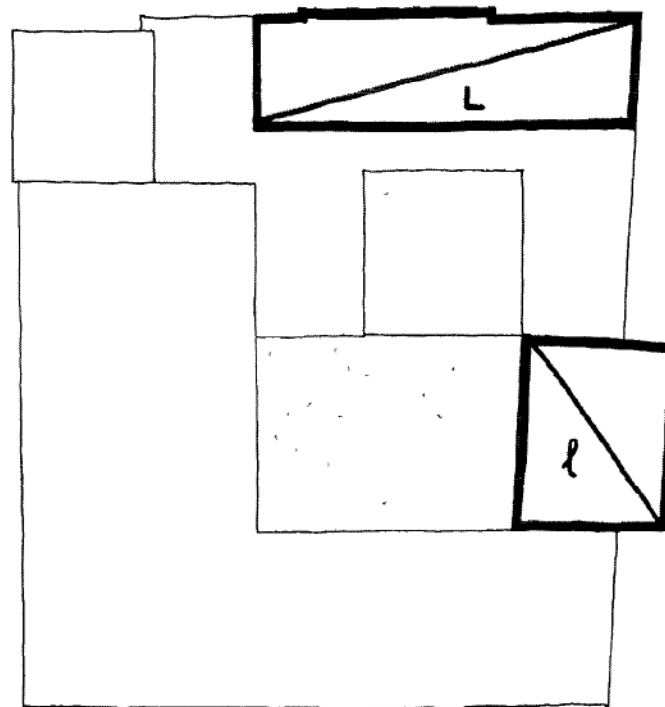
Ontsluiting parking, protocolaire ontsluiting

4.7 Nieuwbouwvolume

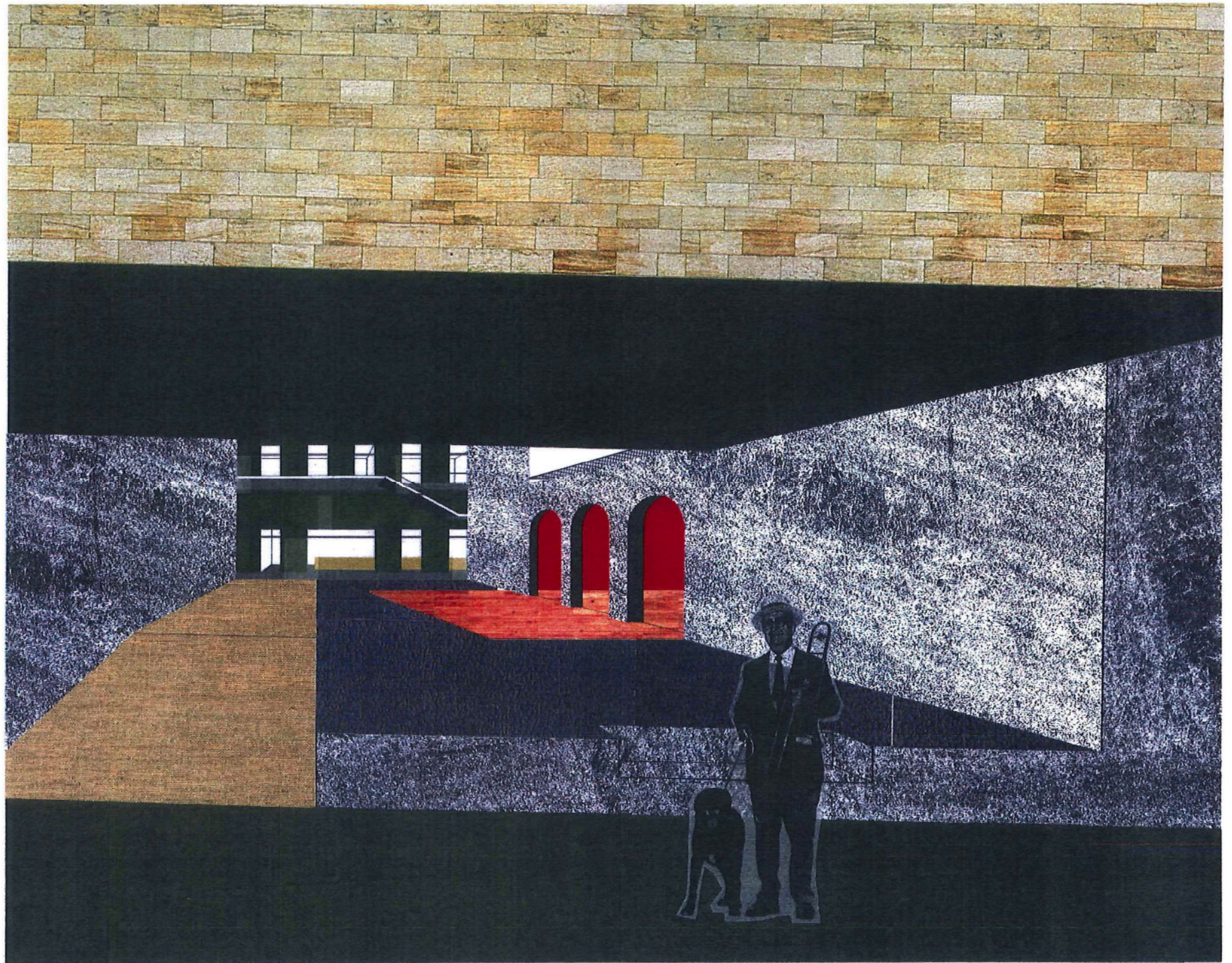

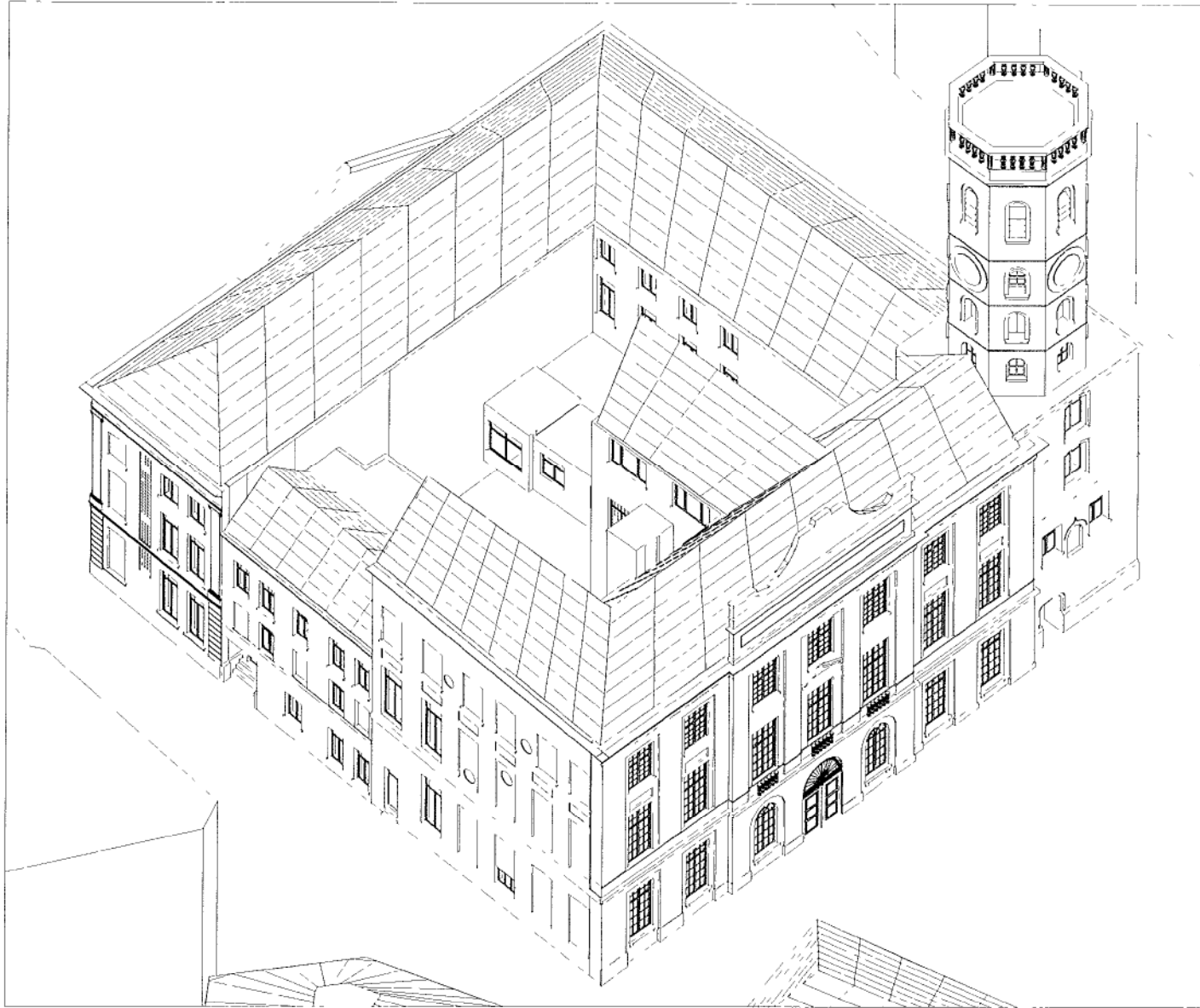
INTERIEUR PUBLIEKSAS

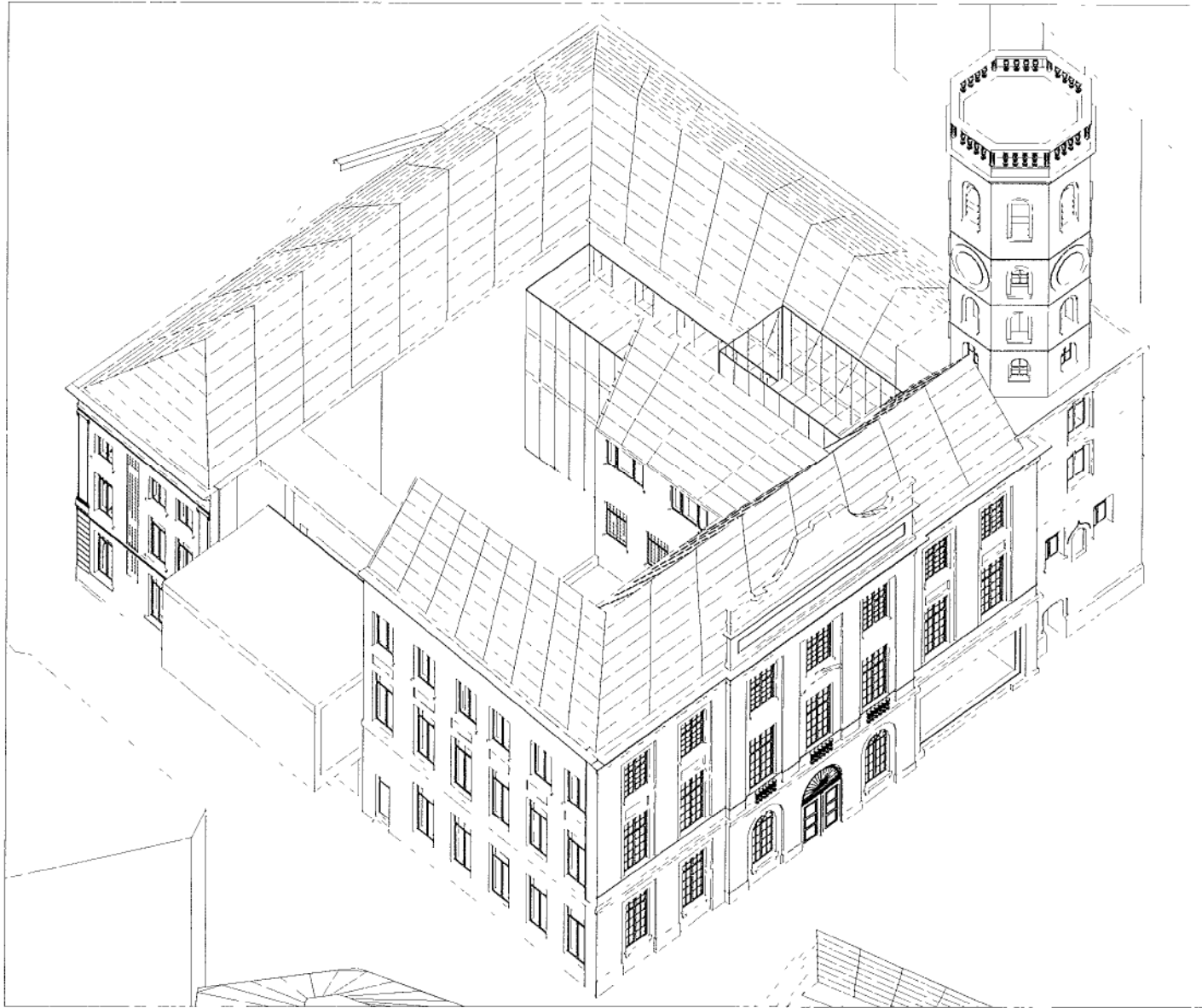
Ruimteverhouding nieuwe raadzaal t.o.v. oude

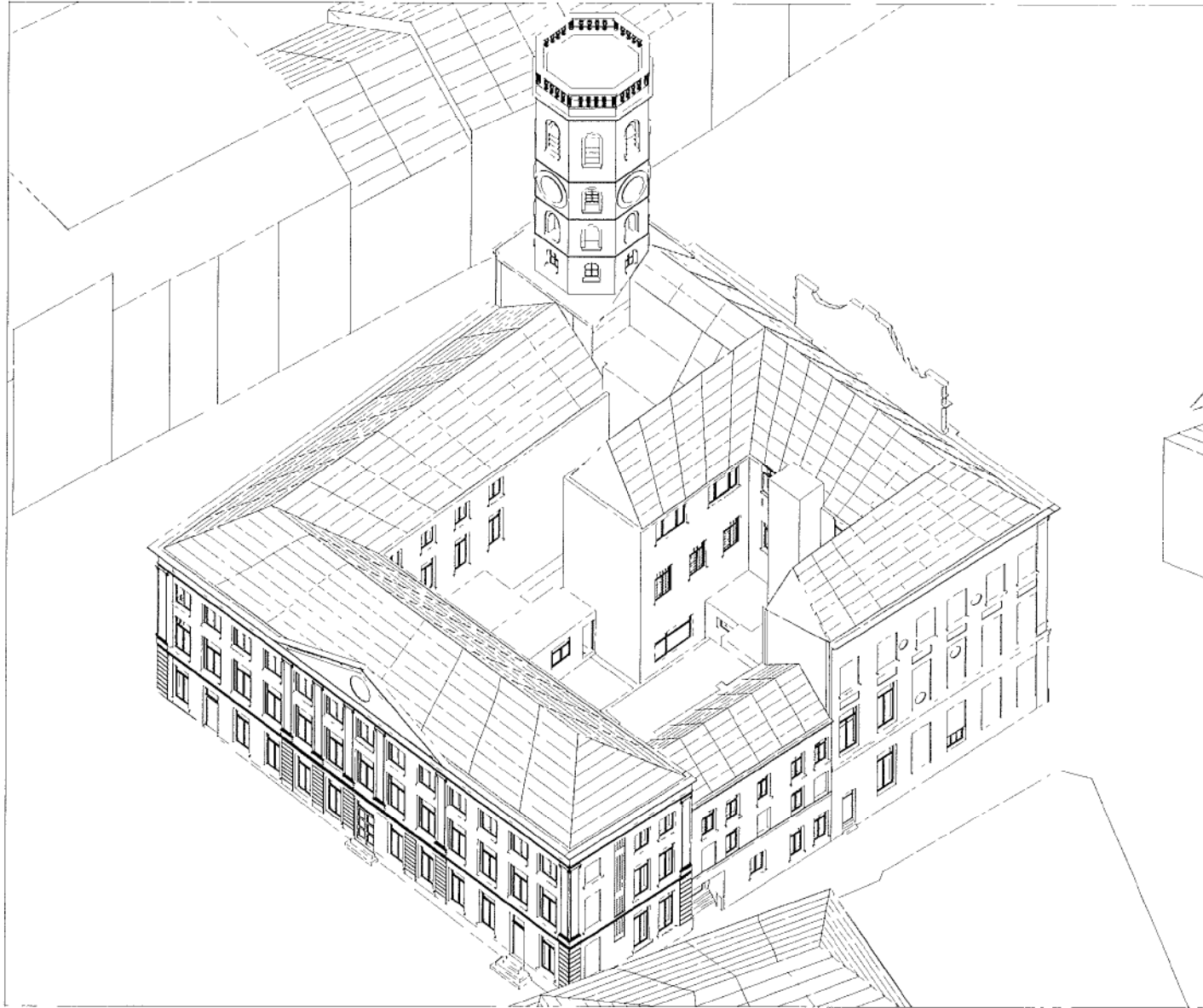
ISOMETRIE BESTAANDE TOESTAND

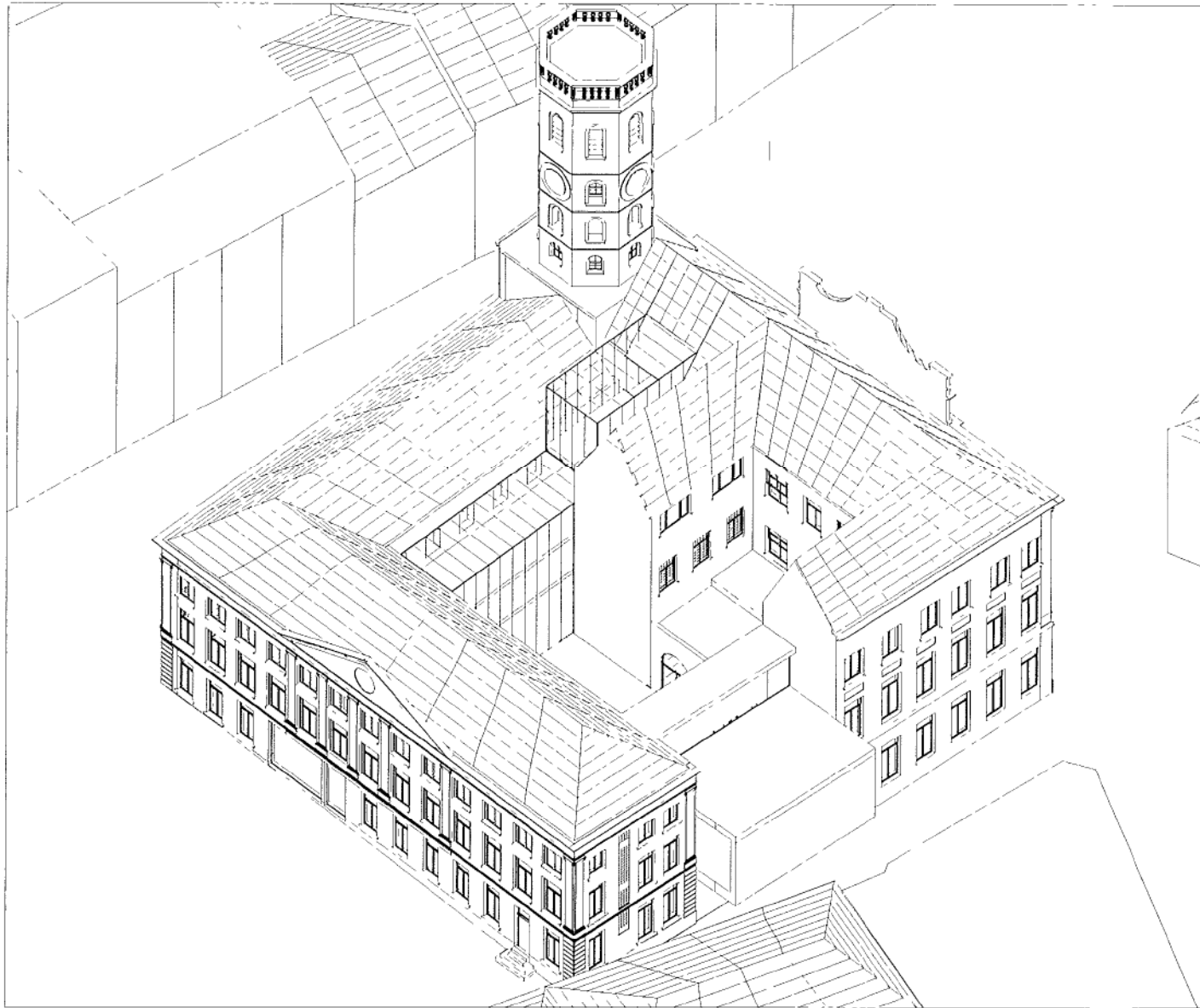
ISOMETRIE ONTWERPVOORSTEL

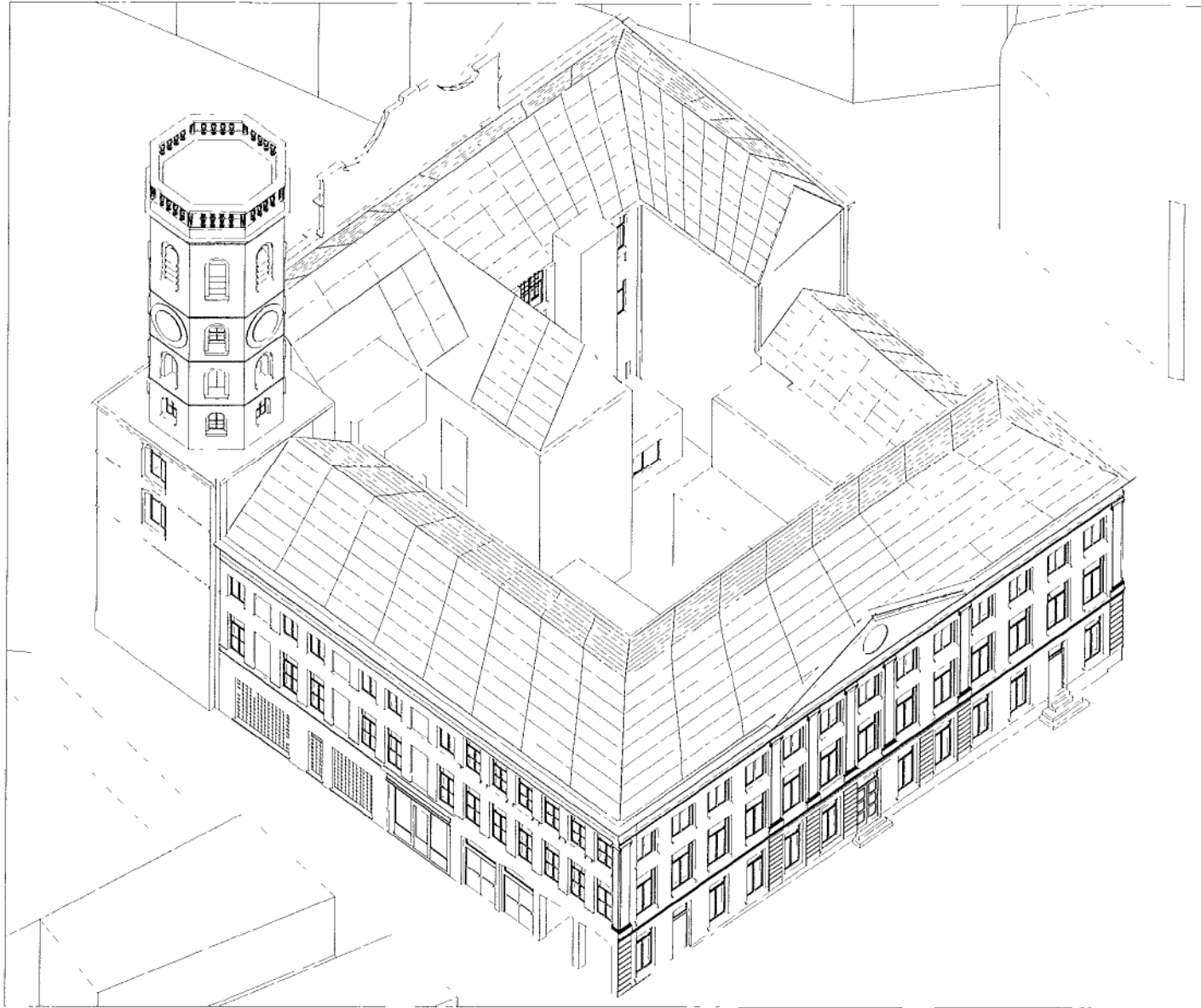
ISOMETRIE BESTAANDE TOESTAND

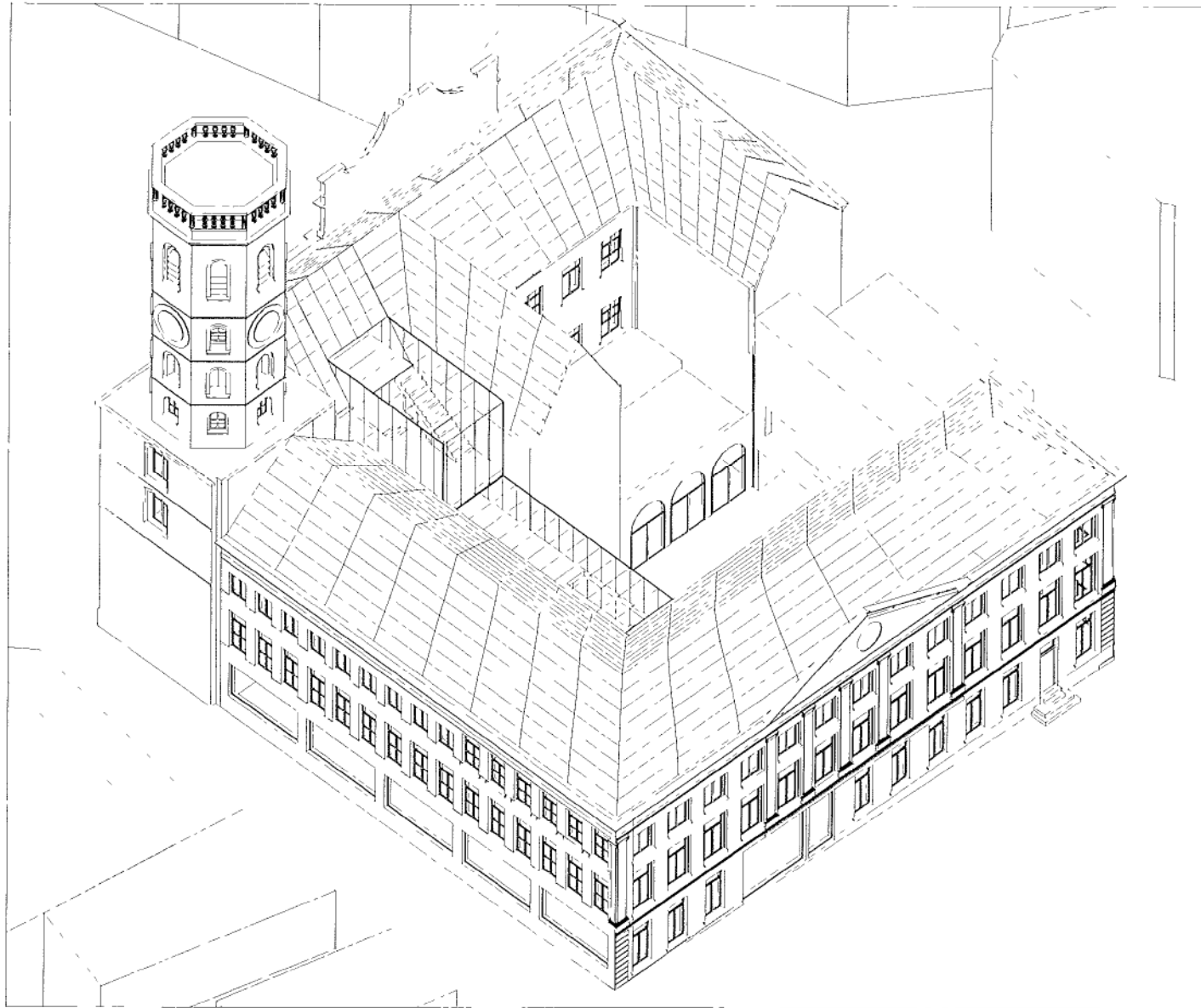
ISOMETRIE ONTWERPVOORSTEL

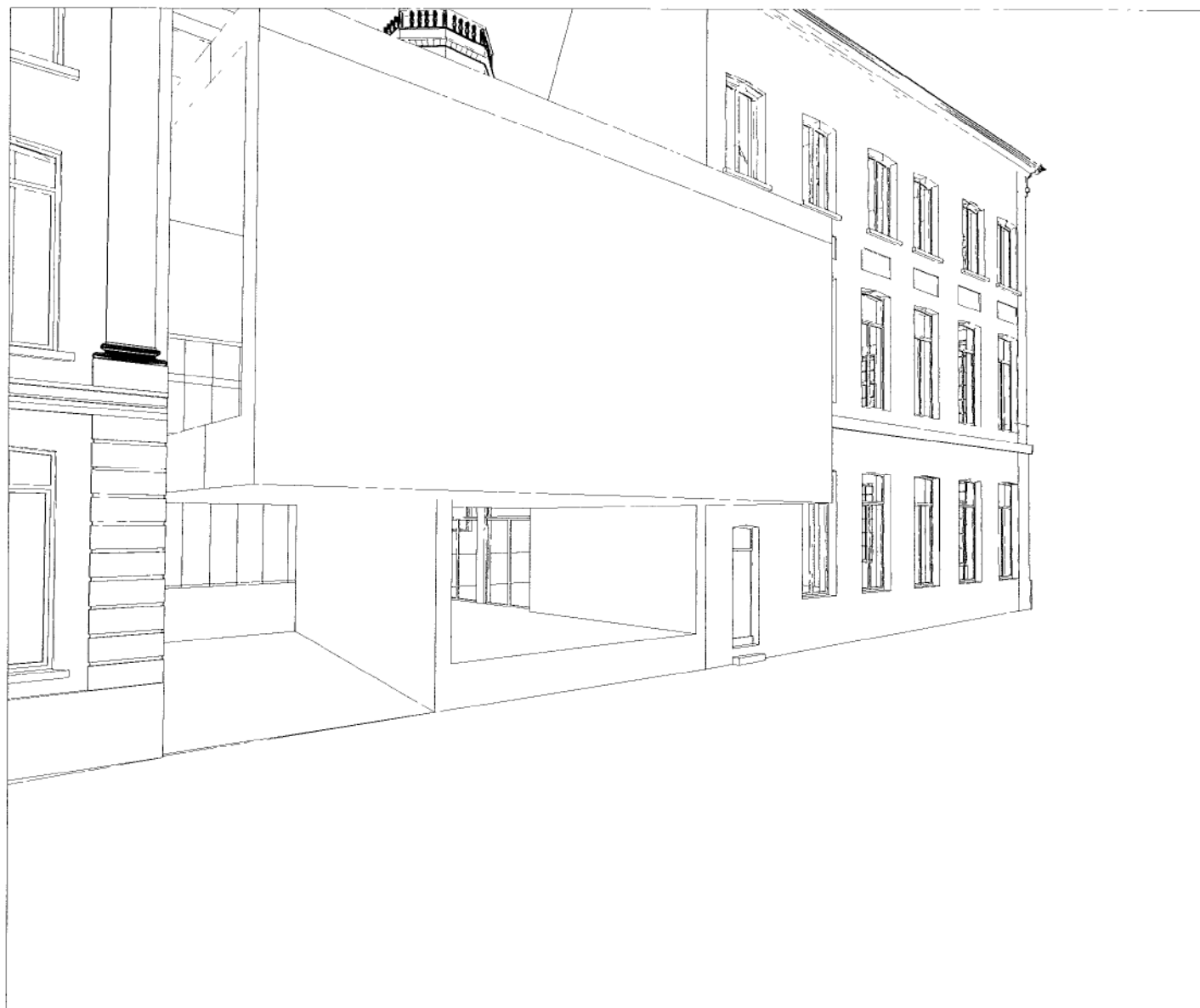
ISOMETRIE BESTAANDE TOESTAND

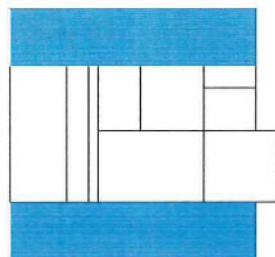

ISOMETRIE ONTWERPVOORSTEL

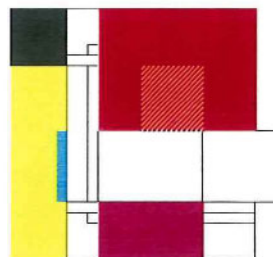

PERSPECTIEF ONTWERPVOORSTEL

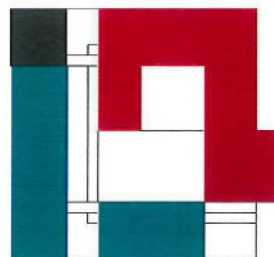

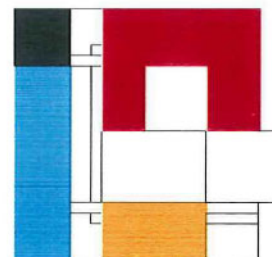
-1

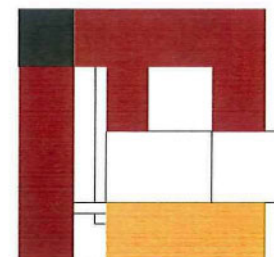
0

1

2

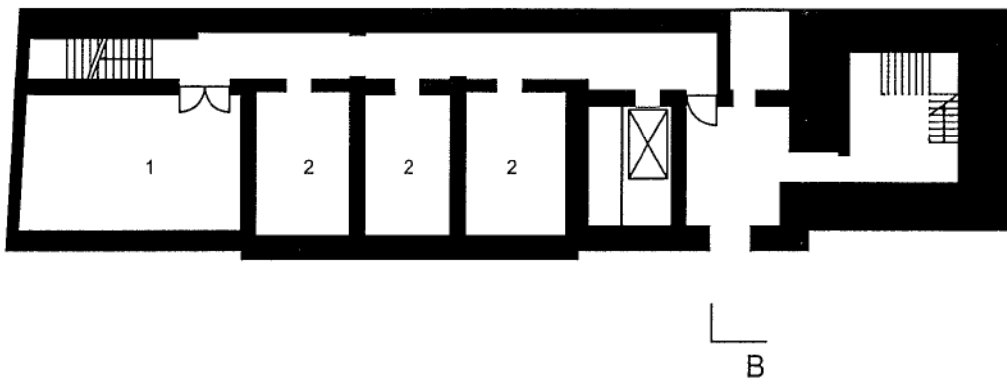
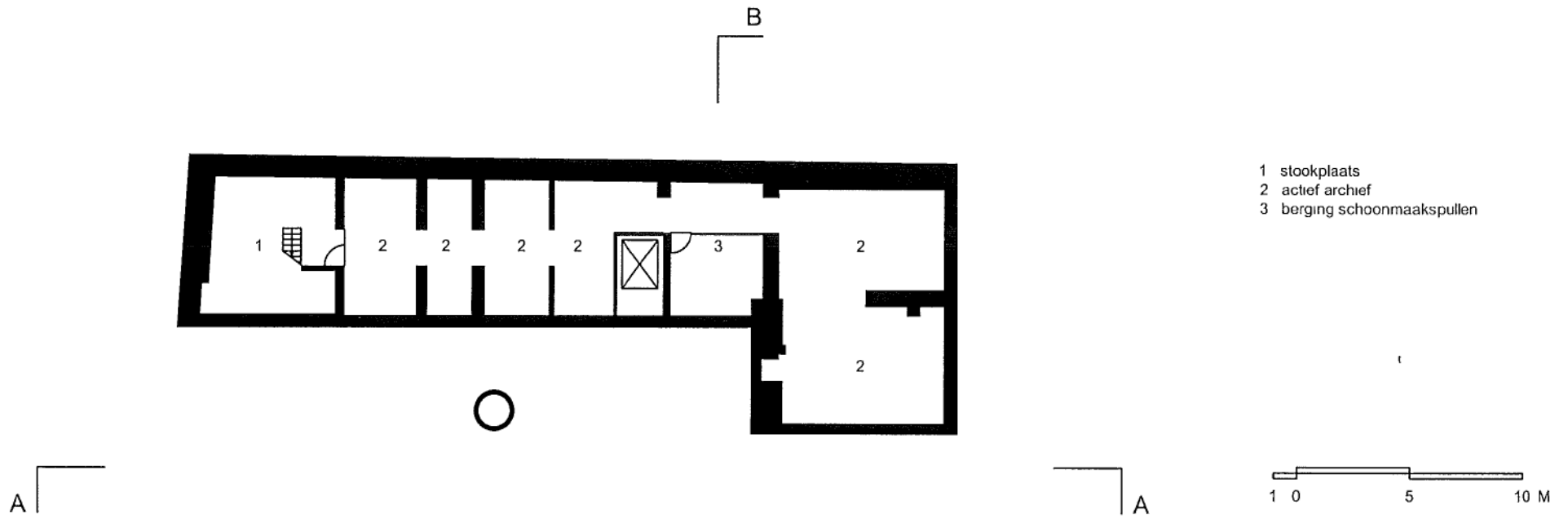

3

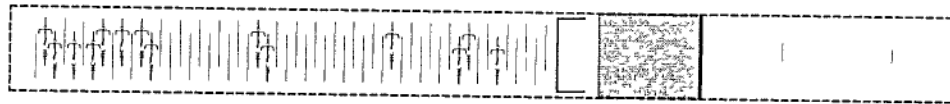

ALGEMENE ADMINISTRATIE
 EXTERNE BETREKKINGEN
 BESTUURLIJK / PROTOCOLAIR
 SOCIALE DIENST / HUISVESTING
 INTERNE ZAKEN
 FINANCIËLE DIENST
 TECHNISCHE DIENST

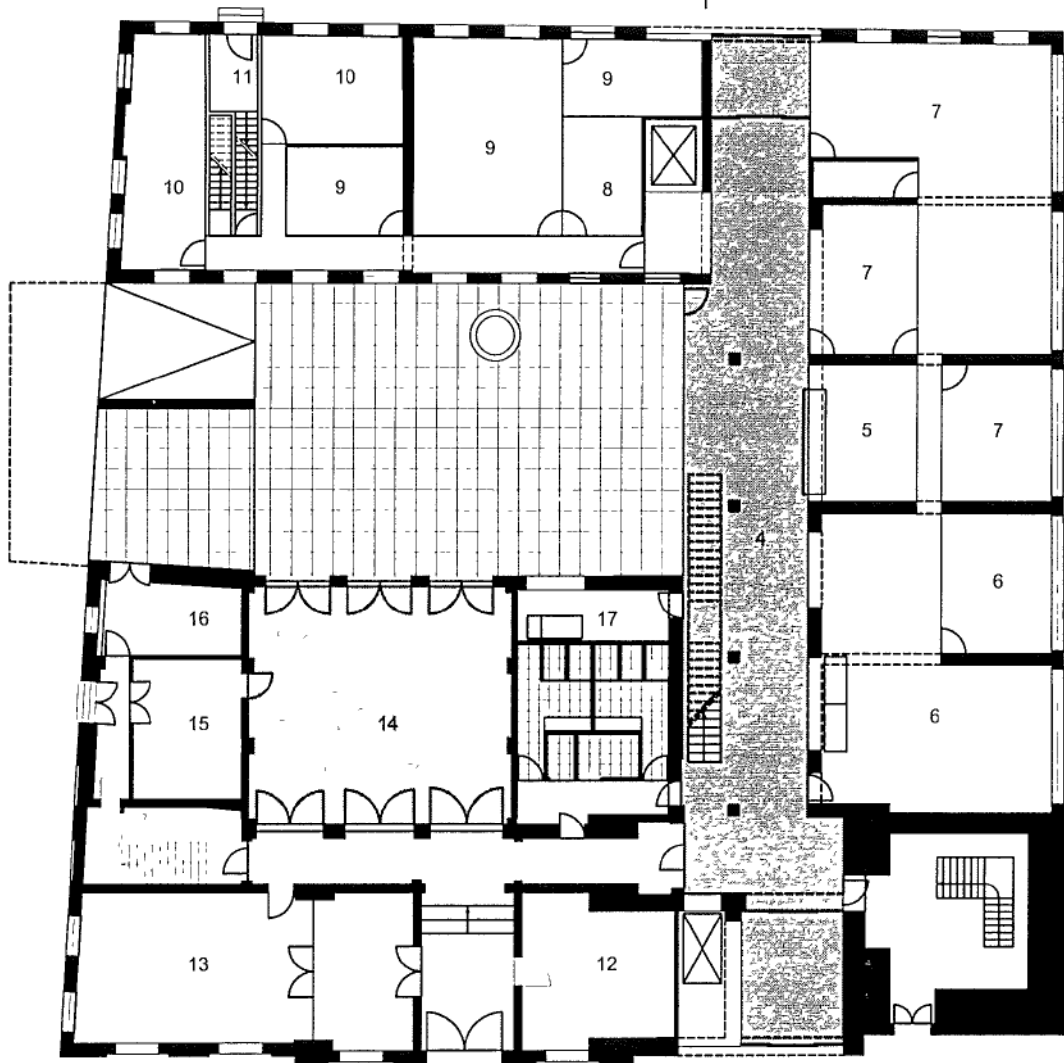
DIENSTENSHEMA

-1

B

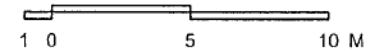
A

A

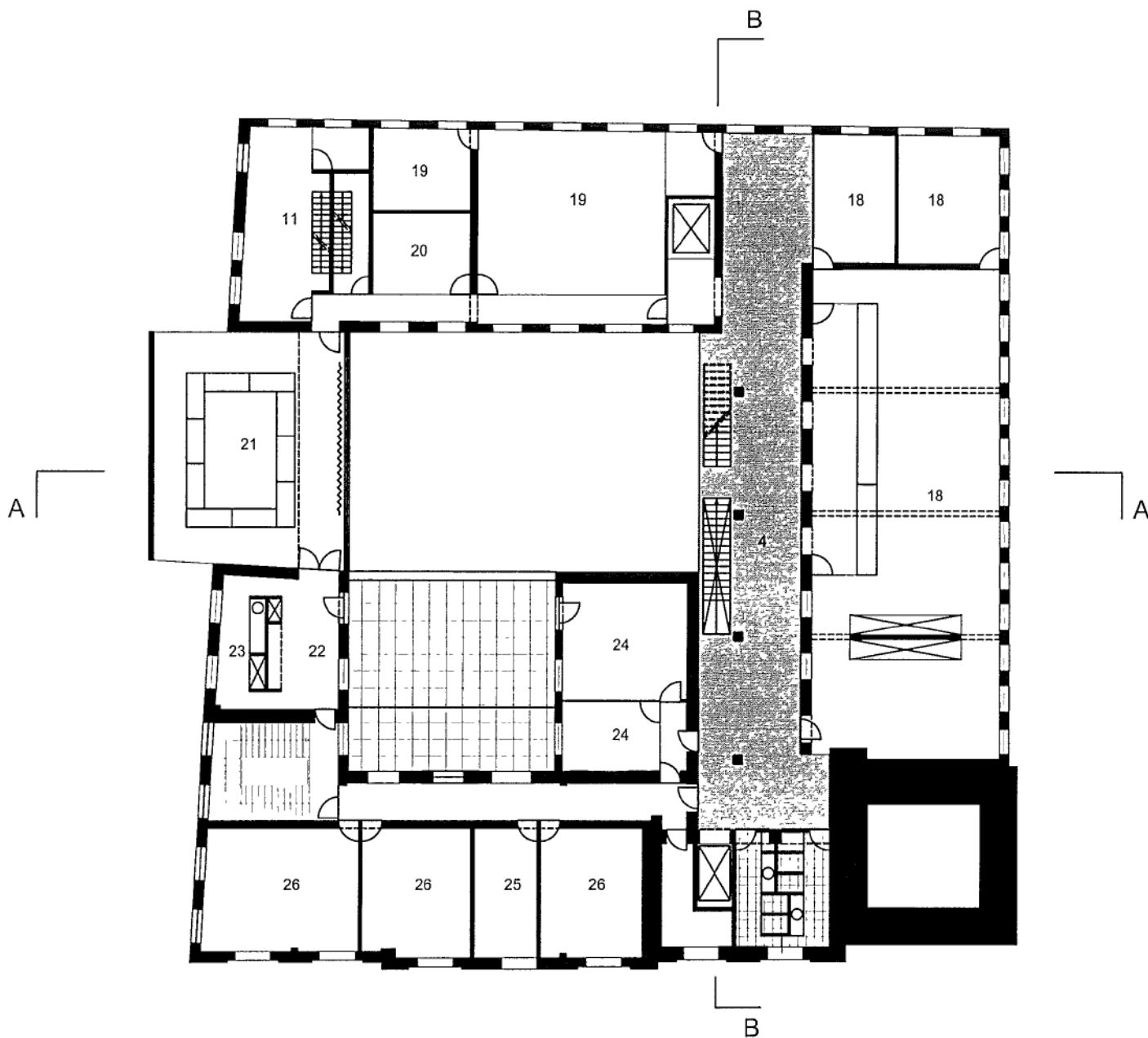
B

NIVEAU 0

- 4 publiekas
- 5 algemeen onthaal
- 6 externe betrekkingen _ informatie - onthaal
- 7 externe betrekkingen^t _ jeugddienst
- 8 sociale dienst _ pensioendienst
- 9 huisvesting _ pensioendienst
- 10 autonoom gemeentebedrijf
- 11 toegang conciërgewoning
- 12 vergaderzaal
- 13 trouwzaal
- 14 receptiezaal
- 15 keuken
- 16 lokaal vuilnis
- 17 EHBO

0

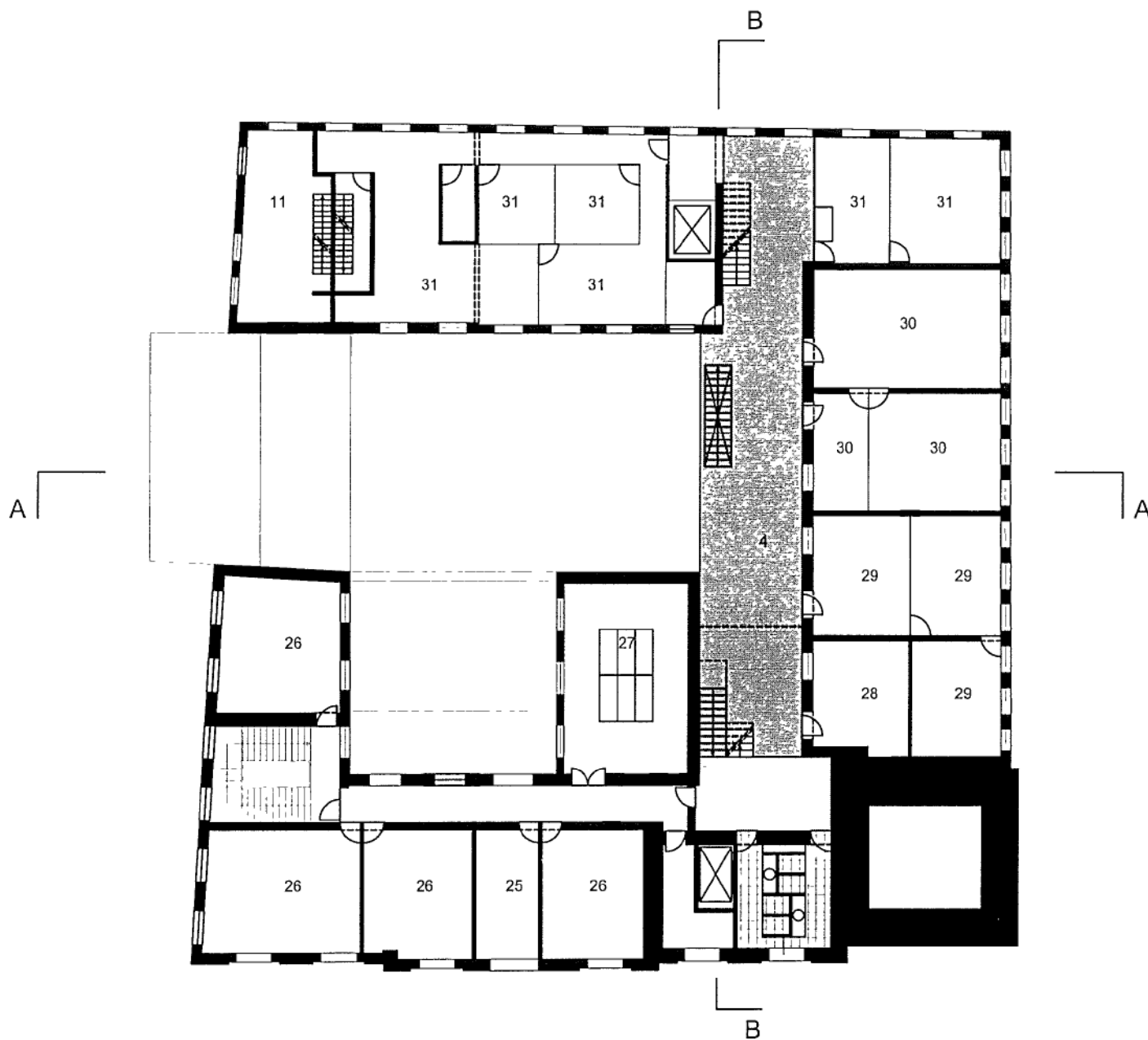

NIVEAU +1

- 4 publieksas
- 11 conciërgewoning
- 18 interne zaken _ burgerzaken
- 19 interne zaken _ personeelsdienst
- 20 interne zaken _ juridische dienst
- 21 raadzaal
- 22 vestiaire
- 23 kitchenette
- 24 kabinet burgemeester
- 25 kabinet schepenen
- 26 schepenen

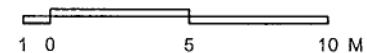

1

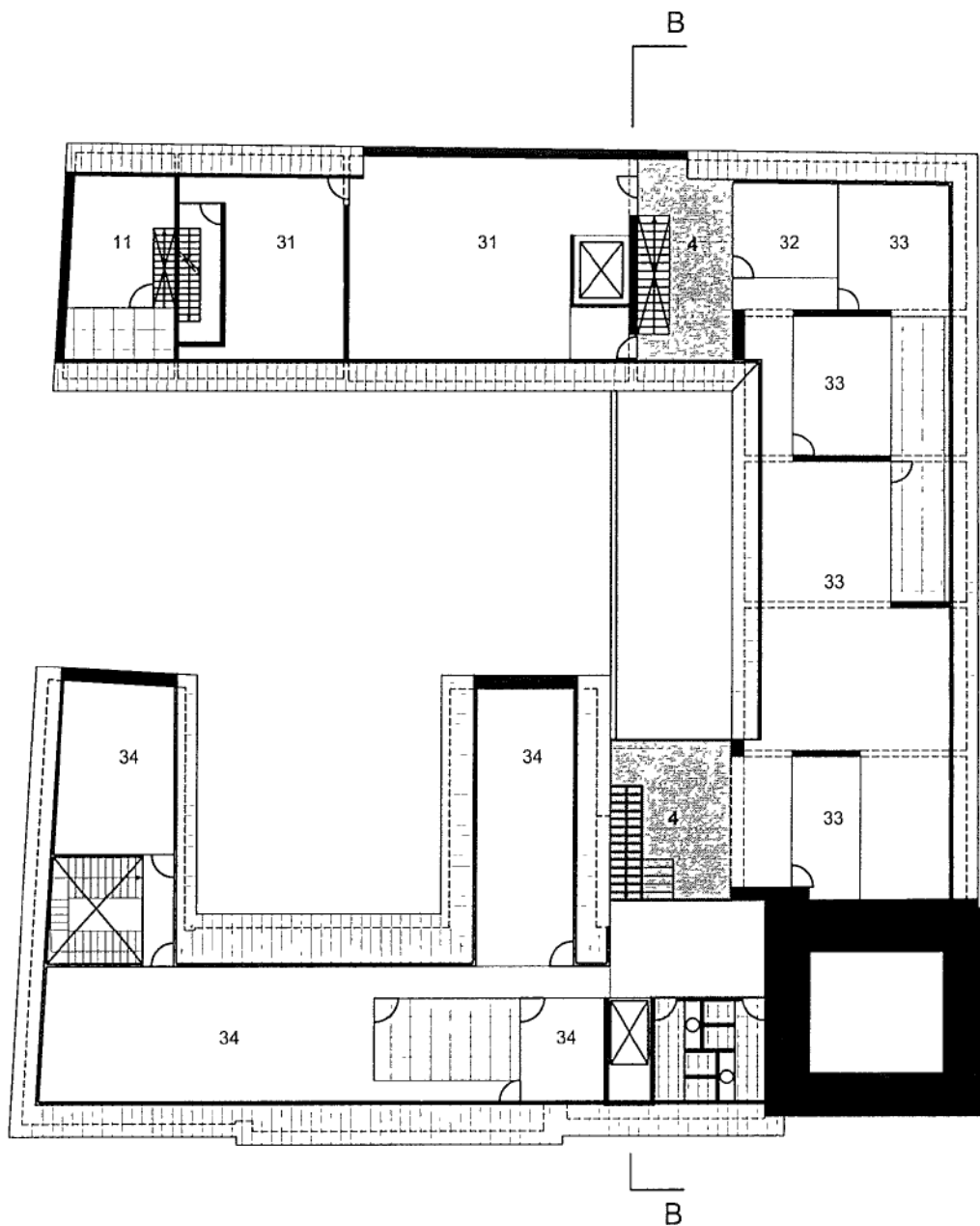

NIVEAU +2

- 4 publieksas
- 11 conciergewoning
- 25 kabinet schepenen
- 26 schepenen
- 27 schepenzaal
- 28 algemene administratie _ dienst I D P B
- 29 algemene administratie _ informatica
- 30 algemene administratie _ secretanaat
- 31 financiële dienst

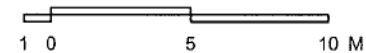

2

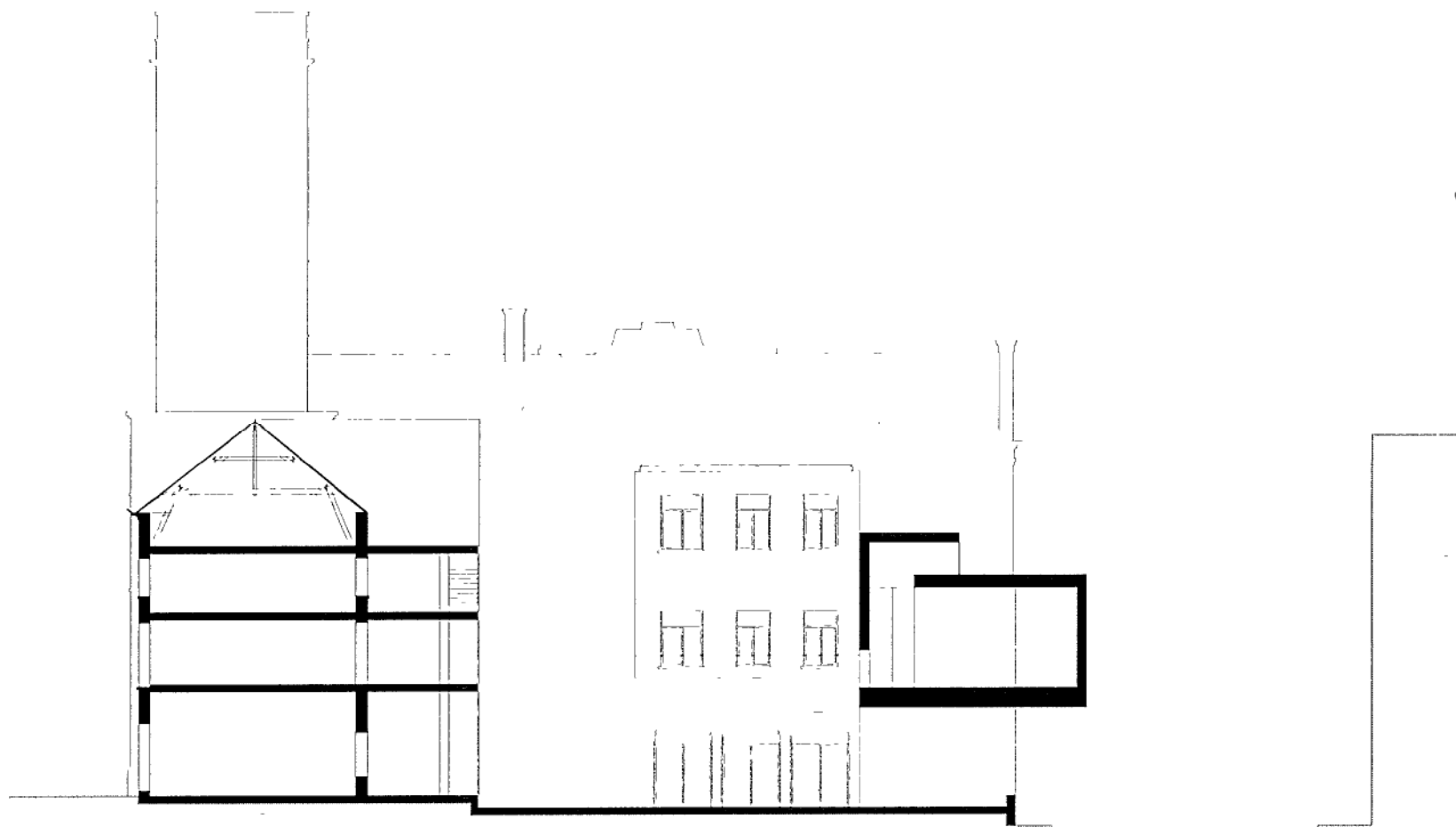

NIVEAU +3

- 4 publiekas
- 11 conciergewoning
- 31 financiële dienst
- 32 technische dienst _ verkeer
- 33 technische dienst _ openbare werken -
patrimonium
- 34 technische dienst _ ruimtelijke ordening

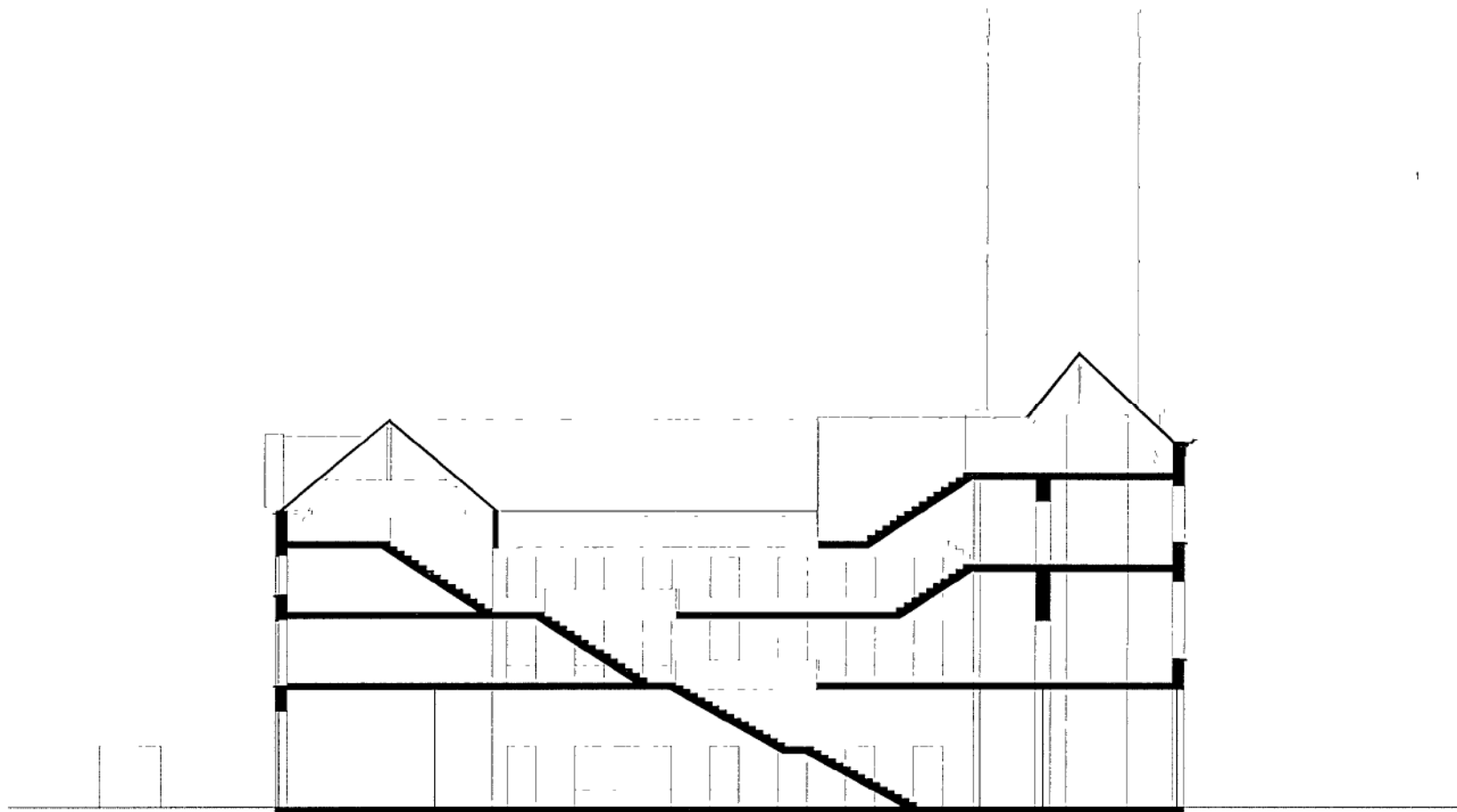

3

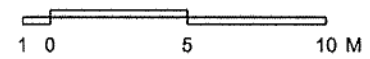

snede A-A

1 0 5 10 M

snede B-B

GEVEL GROTE MARKT

1 0 5 10 M

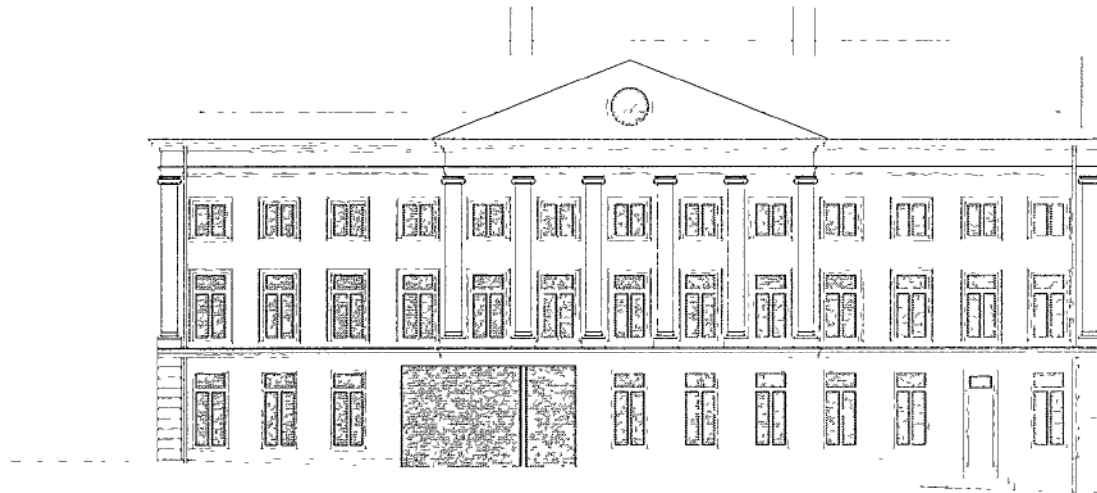

GEVEL IEPERSTRAAT

1 0

5

10 M

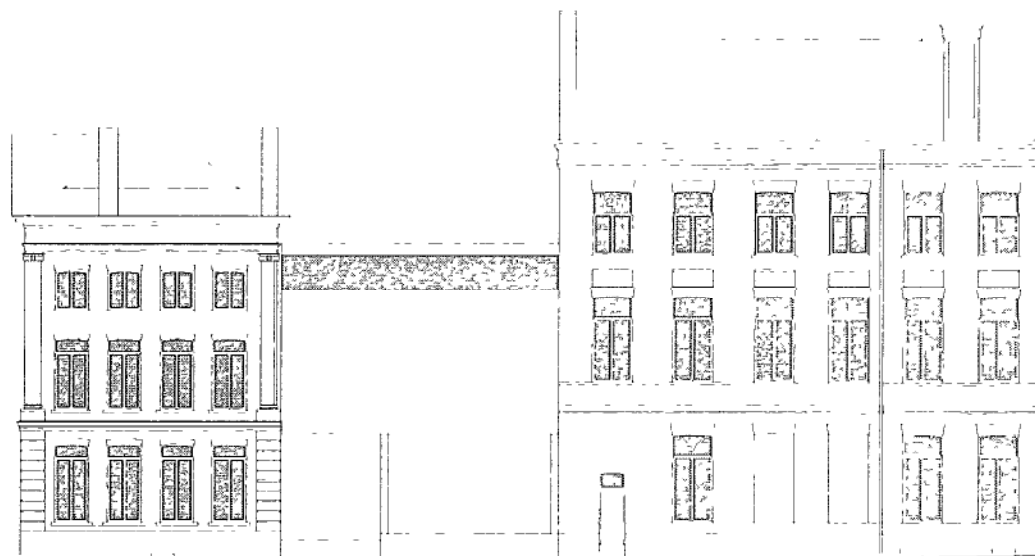

GEVEL GROENTENMARKT

1 0

5

10 M

GEVEL POSTSTRAAT

1 0 5 10 M

5. Historische herwaardering

-valorisatie belfort

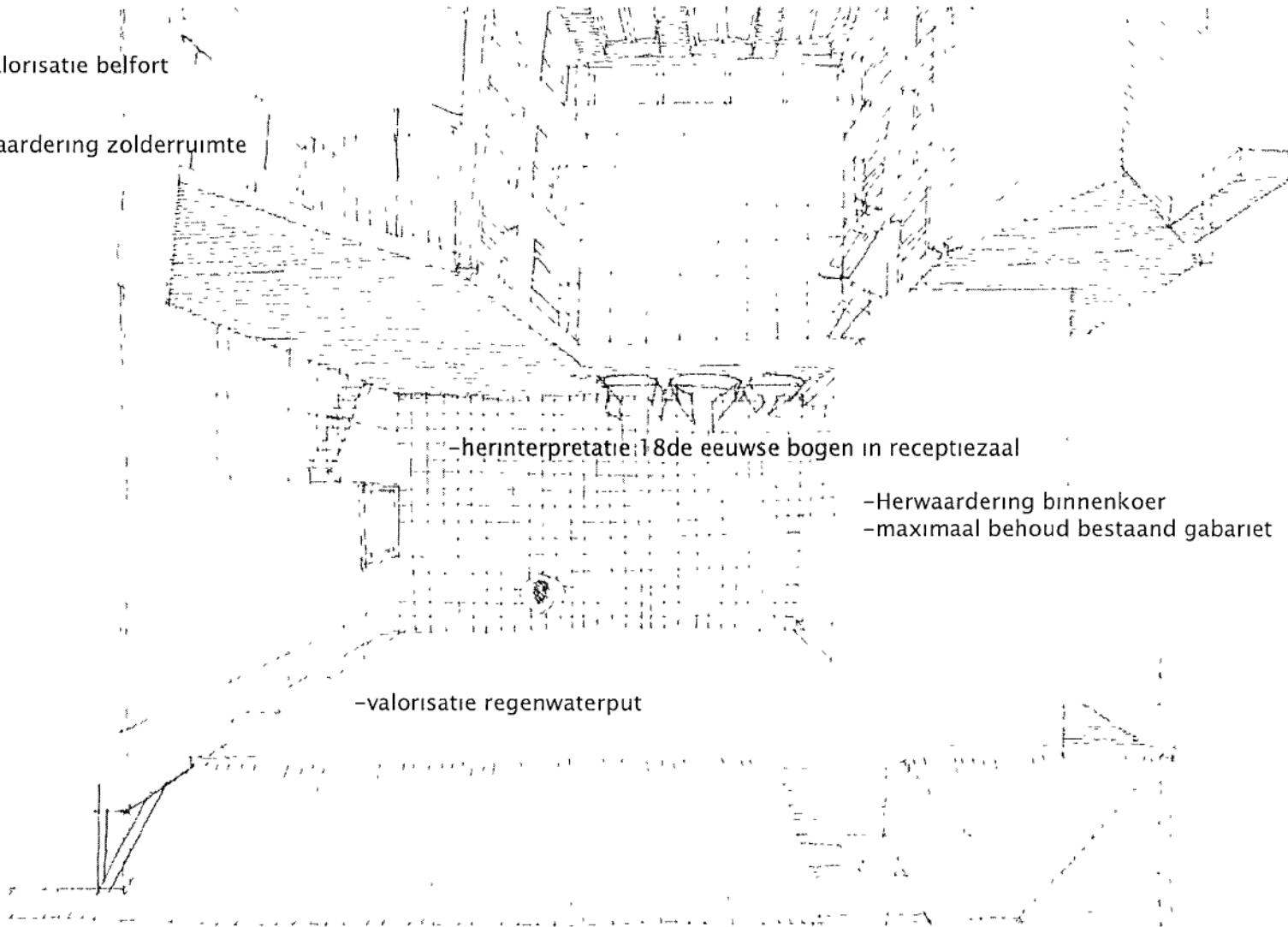
-waardering zolderruimte

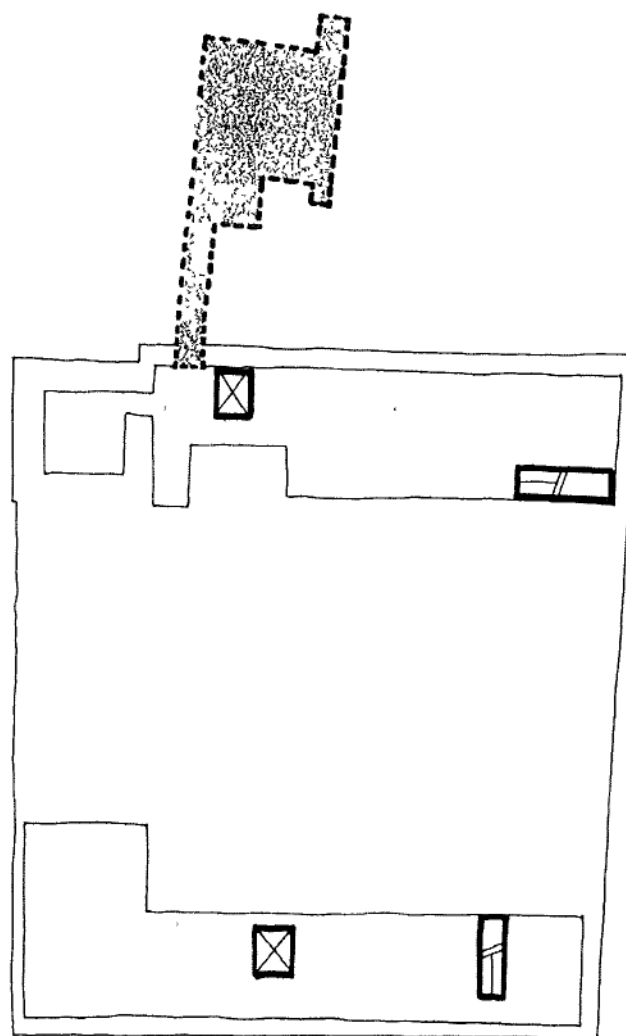
-herinterpretatie 18de eeuwse bogen in receptiezaal

-Herwaardering binnenkoer

-maximaal behoud bestaand gabariet

-valorisatie regenwaterput

valoriseren Belfort, schuilkelder, funderingsmassieven

Gevel-ceintuur

Logica plan + Logica bestaande gevels =
herstructureren gevels door ontwikkeling gevelopeningen in een continu 'gevelceintuur' op het gelijkvloers

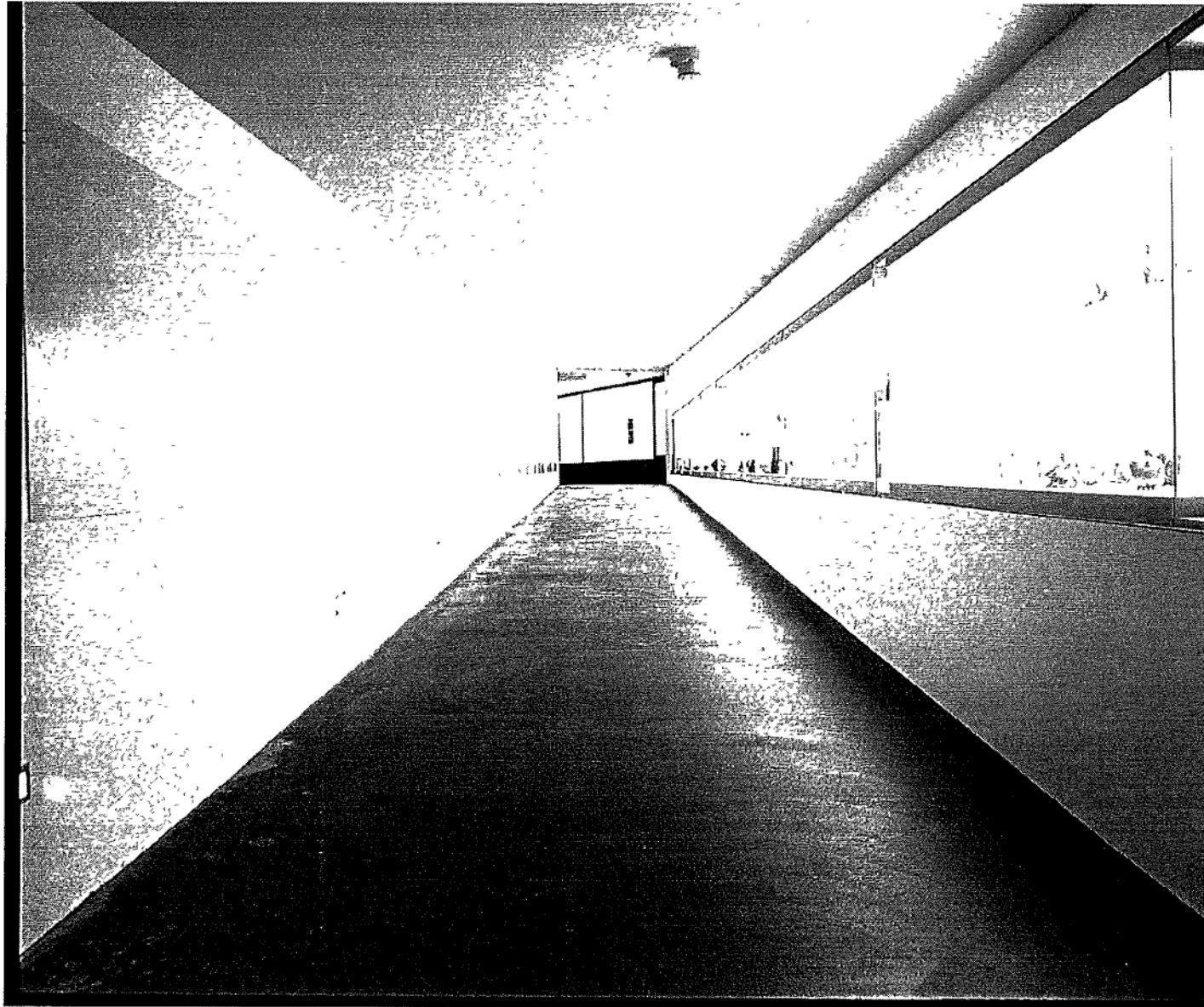
Kunst

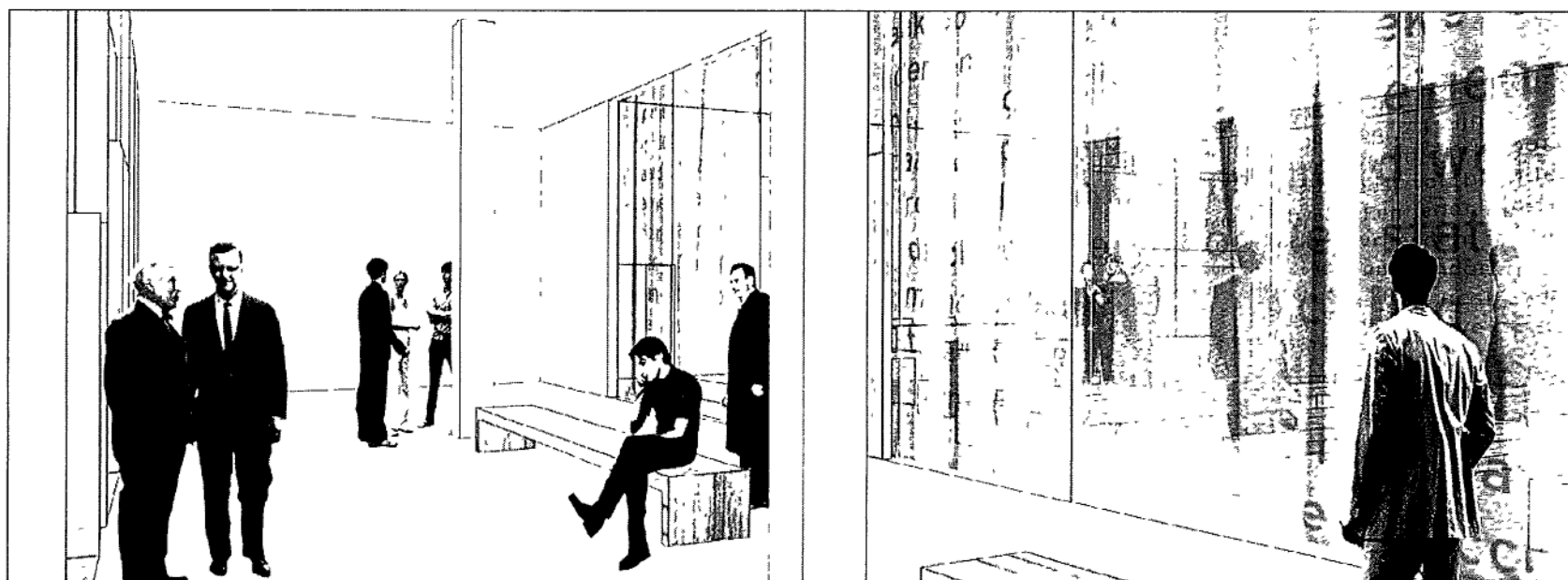
Hierbij enkele voorbeelden van de beoogde Integratie van kunst in het gebouw.

Voorstel gordijnen Bruce Mau in het project Gerechtsgebouw Gent

Vitrine in de ondergrondse ruimte van het Centraal Museum Utrecht

6. kunstintegratie

L Achtergael architecten – stadhuis Mene – ontwerpvoorstel – 230402

Ontwerpteam

Architectuur

Lieven Achtergael Architecten, Gent

Paul van Tieghem

Kobus Debruijne

Jeroen Bekaert

Steve Salembier

Roel Dehoorne

Jerzy Bakker

Michael Smith

Studie Technische Installatie

Bureau bouwtechniek, Antwerpen

Studie stabiliteit

Guy Mouton, Gent

Projectondersteuning

Budgetcontrole, projectorganisatie, planning

Bureau Bouwtechniek, Antwerpen